Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 257 (6. 746) 1988 йил 10 ноябрь, пайшанба. Баҳоси 3 тийин

ЗАМОНДОШИМИЗ

Қурилиш комплексида қолоқликка барҳам берилсин, имконият оширилсин!

9 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов раислигида бўлиб ўтган республика кенгашида ўн ой мобайнида республика қурилиш комплексининг иш якунлари муҳокама қилинди. Йўл қўйилган қолоқликни бартараф этиш чоралари белгиланди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Қ. Ҳ. Маҳамадалиев капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволи тўғрисида ахборот берди.

Кенгашда қайд этиб ўтилганидек, йил бошидан буён Ўзбекистонда 2678,8 миллион сўмлик — йиллик планнинг атиги 53 проценти миқдорида асосий фондлар ишга туширилган. Аҳволни ўнглаб олиш учун ноябрь — декабрь ойларида ишлар суръатини икки баравар ошириш зарур. Республиканинг биронта ҳам области асосий фондларни ишга тушириш планини уддалай олмагани, айниқса, ташвиш туғдирмоқда. Самарқанд, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм областларида, Тошкент шаҳрида аҳвол жуда танг.

Ўн ой мобайнида Ўзбекистон металлургия заводида, Андижон тўқимачилик комбинатида янги қувватлар, Гулистон ва Маданиятда пойабзал фабрикалари, Чирчиқ «Электрохимпром» бирлашмасида ишлаб чиқариш комплекси, бошқа муҳим объектлар ишга туширилди. Шу билан бирга Жиззах пайпоқ фабрикасида, Навоий цемент заводида, Узун ва Хива паррандачилик фабрикаларида, Тошкент мотор заводида объектларни ишга тушириш графиклари барбод этилди. Янги Ангрен ГРЭСида бешинчи блок қурилишидаги, Муборак газни қайта ишлаш заводидаги аҳвол ташвишлантирмоқда. Қурилаётган чораларга қарамай, уй-жой, болалар муассасалари, мактаблар, касалхоналар ва поликлиникалар қурилиши қониқарсиз олиб борилмоқда. Республикада январь — октябрь ойлари мобайнида давлат капитал маблағи ҳисобидан 2084,5 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилди, бу эса йиллик планнинг атиги 70 процентидир.

Сўзга чиққан кишилар қолоқликнинг асосий сабабларини очиб ташлаб, республика қурилиш ташкилотларининг ишида ҳали бурилиш бўлмаганини уқтириб ўтдилар. Ҳамон сусткашликка йўл қўйилмоқда, план топшириқларига нисбатан beпарволик қилинмоқда, буюртмачилар билан пудратчилар ўртасида низолар чиқмоқда. Ўткир танқидга қарамай, лойиҳа-смета ҳужжатларининг катта қисми қурилиш чоғида ҳамон қайтадан тузилмоқда, бу эса ишларнинг қимматлашиб ва чўзилиб кетишига олиб бормоқда.

Уй-жой ҳамда социал-маданий ва маиший объектларнинг ҳаммаси учун жавобгар бўлган маҳаллий Советлар баъзида ғалати позицияни эгалламоқдалар. Улар ер участкалари ажратиб берилишини пайсалга солмоқдалар, уюштирувчи марказлар бўлиб қолишлари лозим бўлган бир пайтда четдан кузатувчилик қилмоқдалар.

Республикада «1988—2000 йилларда қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи қувватларни ошириш Комплекс программаси» ишлаб чиқилган. Шу программада бундай ресурсларнинг тақчиллигига узил-кесил барҳам бериш мақсадида ҳар бир областда материаллар ишлаб чиқарувчи янги қувватлар барпо этиш кўзда тутилган. Афсуски, амалда пудрат ташкилотларининг ўзлари ўз ишлаб чиқариш базасини вужудга келтириш планларини барбод этмоқдалар. Нотиқлар капитал қурилишдаги мушкулликлар планларни тузишдан, ҳужжатларни расмийлаштиришдан бошланишини уқдириб ўтдилар. Ишга тушириладиган объектлар ва комплекслардаги уюшқоқсизлик, меҳнат ва ижрочилик интизомининг сустлиги, ресурслар билан яхши таъминланмаганлик — муваффақиятсизликлар сабабидир. Ўзбекистон ССР Госснаби раҳбарияти фондларни тақсимлаш, республика манфаатларини ҳимоя қилиш борасида жиддий ва қунт билан ишлаш ўрнига ўз хатолари учун масъулиятни қурувчилар зиммасига ағдаришни афзал билмоқда. Натижада сентябрь — октябрь ойларида республиканинг ўн минглаб қурувчилари ярим куч билан ишладилар, уйсозлик комбинатларида бекор туриб қолиш ойига 15 кунга етди. «Узагрострой» ташкилотларининг ўзидагина линолеум, плиткалар, бошқа материалларнинг йўқлиги сабабли 18 минг квадрат метр уй-жой бинолари, 3 та болалар боғчаси ва 2260 ўринли мактаб фойдаланишга топширилмади. Бундай мисоллар кўплаб келтирилди.

Бир неча марта кўрсатма берилганига қарамай, Госснаб ўз ишини ҳамон қурилиш ташкилотларининг манфаатларини эътиборга олмай, юритмоқда. Дастлабки маълумотларга кўра, қурилиш ташкилотлари тўртинчи кварталда салкам 200 километр қувурни, ўн минглаб квадрат метр линолеум, минглаб ванна, смеситель, раковина ва мойкаларни кам оладилар. Цементнинг муттасил етишмаслиги айниқса ташвиш уйғотмоқда — бу уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларини тўғридан-тўғри барбод этиш демакдир. Республика Госснаби ишни тубдан қайта қуриши, қурувчиларга эътиборни кучайтириши керак.

Йиғилишда қайд этиб ўтилганидек, республика қурувчилари бой берилган натижаларга етиб олишлари учун йил охиригача 740 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришлари, 900 минг квадрат метрдан кўпроқ уй-жойларни, 15 минг ўринли болалар боғчаларини, кўпгина касалхоналар, поликлиникалар, мактаблар, ҳунар-техника билим юртларини барпо этишлари зарур. Қурилиш комплексини хўжалик юритиш янги формаларига ўтказишга асосий эътиборни қаратиш, унинг барча бўғинлари ўзаро аниқ-пухта ишлашига эришиш керак.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ғ. Ҳ. Қодиров, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари, область партия комитетларининг секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари, область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

XXVI Тошкент шаҳар партия конференцияси олдидан

Мусобақа асосида

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Тошкент лак-бўёқ заводининг I-цехи коллективи ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йили 10 ойи топшириқларини шараф билан уддалади.

Бу цех бутун бир комплексдан иборат бўлиб, коллектив хом ашё тайёрлаш, лакни синтез қилиш, фильтрлаш, сақлаш ишларини бажаради, аралаш цехларга ярим фабрикатлак етказиб беради, тайёр маҳсулотни истеъмолчиларга жўнатади.

Цех реконструкция қилиниб, талайгина иш жараёнлари механизациялаштирилди.

Янги техника ва технология туфайли ишлаб чиқариш унумдорлиги ошди, ишчиларнинг меҳнат шароити тубдан яхшиланди.

— Цехда АСУТП — «Лак» комплекс автомат системаси жорий этилди, — дейди цех бошлиғи муовини Р. И. Галимов. — Бу система асосий технология жараёнларини автоматик назорат қилиб туради. Системанинг афзаллиги смена бошлиғини ҳамма участкаларда бўлаётган иш жараёнидан хабардор қилиб туради, айрим авария ҳолатларида қандай оператив қарор қабул қилиш йўлларини кўрсатади.

Бундан ташқари системага ЭҲМ ўрнатилган бўлиб, у ҳар бир қозонда технология жараёнинг назорат қилишдан ташқари лакнинг синтез процессини бошқаради.

цехида иш уч сменада ташкил этилган. Сменалар ўртасида меҳнат беллашуви кенг қулоч ёзаяпти. Бу меҳнат беллашувида Р. Иброҳимов бошчилигидаги смена коллективи илғорликни қўлдан бермай келаётир.

Д. ОБЛАЕВ.

Ютуқлар гарови

◉ Ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш мақсадида социалистик мусобақани кенг йўлга қўйган 3-уйсозлик комбинати 2-монтаж бошқармасининг «Ҳурмат белгиси» ордени кавалери Ўрмон Зокиров бошлиқ комплекс бригада аъзолари 10 ойлик топшириқларини муддатидан олдин якунладилар. Сентябрь ойи учун планлаштирилган 185 минг сўмлик ўрнига 190 минг сўмлик иш бажарилди.

Аҳил коллектив 39 кишидан иборат бўлиб, уларнинг ҳар бири ўз касбини пухта биладиган, тажрибали бинокорлардир.

Бригаданинг А. Бобоев, Р. Жуманазаров, С. Сайфуллаев, К. Муллаянов каби илғорлари ойлик топшириқдаги 2 минг 692 сўмлик ўрнига 2 минг 780 сўмлик иш бажариб, шахсий беллашувда ғолиблик қилишаётир. Шу кунларда бригада аъзолари П. Полторацкий кўчасида бунёд этилаётган 154 квартирали турар жой биносида сўнгги монтаж ишларини олиб боришмоқда.

Коллектив хўжалик ҳисоби асосида меҳнат қилишга биринчилардан бўлиб ўтган. Хўжалик ҳисоби афзалликлари ўз самарасини бермоқда.

Қурувчилар аҳди

● Фрунзе районининг Бошлиқ массиви кейинги йилларда кенгайиб, кўркамлашиб бормоқда. Бу ерда қад кўтараётган замонавий бинолар массив ҳуснига ҳусн қўшмоқда.

Яқинда массивнинг Ивановолик тўқимачилар кўчасида яна бир объект қурилиши бошлаб юборилди. Бу 560 нафар кичкинтойни бағрига олувчи болалар боғчасидир. Жадал суръатлар билан бораётган бу объектни «Главташкентстрой»га қарашли 22-қурилиш бошқармасининг В. Воронов бошлиқ қурувчилар бригадаси олиб бормоқда. Қурувчилар бинони 1989 йилнинг биринчи кварталида қуриб битказишга аҳд қилганлар.

Б. ИМОМОВ,
Б. ОРИПОВ.

Тошкент—жаҳонга

34 мамлакатга

Тошкент «Компрессор» заводининг маҳсулотлари мамлакатимиз ташқарисида ҳам катта шуҳрат қозонган. Корхонада тайёрланаётган ПР-10 маркали кўчма компрессор станциясига хорижий давлатлардан кўплаб буюртмалар олиняпти. Завод маркаси билан чиқарилаётган маҳсулотлар жаҳоннинг 34 мамлакатига экспорт қилиняпти.

Ўтган ойларда хорижий мамлакатлар буюртмасига асосан 241 та компрессор тайёрлаб жўнатилди.

Яқин кунларда яна бир туркум маҳсулот Кубага жўнатилади. Шунингдек Болгария, Монголия ва Афғонистонга юбориладиган маҳсулотларни ҳам тайёрлашга киришилди.

С. ШАМСИДДИНОВ.

Бугун—Совет милицияси куни

Шукроналик туйғуси

У эрталабга яқин уйга қайтди.

Бетоқат ташвишланиб ўтирган хотин нигоҳида меҳрли табассум порлади. Саломлашдилар. Кейин яна кеч қолгани учун эр узр сўради. Хотин кула туриб: «Кечирдим, фақат бу охиргиси бўлсин», деди.

Лекин бу охиргиси бўлмаслигини уларнинг иккаласи ҳам яхши билишарди. Билишарди-ю, бир-бирларига тасалли беришарди. Ахир милиция хизматчисининг аниқ иш вақти ва соати борми?

Эр-хотин эрталабки чой учун дастурхон атрофига ўтиришганда эшик очилиб қўлларида катта гулдаста тутиб олган болалар—Руслан, Людмила, Марианна кириб келишди. Оталарини бугунги байрам—милиция куни билан табриклашди. Ҳозиргина жимжит бўлиб турган хона бирдан ғала-ғовурга тўлди.

— Дада, сизга телеграммалар...

Жажжи Марианна қўлидаги хат ва телеграммаларни болаларга хос дабдаба билан дадасига тутқазди.

Иброҳим уларни бирма-бир кўздан кечираркан, қалби ифтихор ҳислари билан тўлди.

— Кимлар табриклашибди, нималар ёзишибди, — қизиқиб сўради хотини Наталья қуйилган чойини совутганча телеграмма ва хатларни ўқишга муккасидан тушиб кетган эридан.

— Мана бу Игорь Смирновдан. Эсингдами, тарбияси бузуқ болаларга қўшилиб қолган ўсмир бор эди-ку.

Ахир қандай эсламасин, ахир шу болани деб эри озмунча азият чекдими? Ўзи бош бўлиб ишга киритиб қўйди. Армияга жўнатди.

— Буниси Эргаш Содиқовдан.

У ҳам ҳозир ҳарбийда хизмат қилади. Ўшанда агар Иброҳим ўз вақтида етиб бормаганида жиноятчилар бу ёш йигитга оғир тан жароҳати етказишлари аниқ эди.

Бугун биз ҳикоя қилаётган замондошимиз Иброҳим Нуриддинов милиция капитани. У узоқ йиллардан бери шаҳримизнинг Ленин район ички ишлар бўлимига қарашли 1-милиция бўлинмасида хизмат қилиб келади. 1, 2, 3, 4-Қўйлиқ массивида жойлашган участкага бошчилик қилади. Турмуш йўлдоши Наталья Ивановна Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлинмасининг Қизил тўқимачи станциясида навбатчи бўлиб ишлайди.

М. КОМИЛЖОНОВ.

◉ СУРАТДА: Иброҳим Нуриддинов.

Р. Шарипов фотоси.

◉ Совет милицияси кунига бағишланган бошқа материалларни газетанинг 4-саҳифасида ўқийсиз.

СССР Қонунлари лойиҳаси—умумхалқ муҳокамасида

Муҳим босқич

СССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ва СССР халқ депутатларини сайлаш тўғрисидаги Қонун лойиҳалари умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Бу Қонун лойиҳалари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг сиёсий системани ислоҳ қилиш тўғрисидаги қарорларини бажариш борасидаги муҳим босқичдир.

Совет жамиятини такомиллаштиришнинг ҳозирги даврида асосий вазифа социалистик демократияни ривожлантириш, давлат ва жамият ишларини бажаришга гражданларни тўла жалб этиш, бутун давлат аппарати ва иш муддатлари структурасини соддалаштириш, кенг жамоатчиликнинг активлигини ошириш, халқ контролини кучайтириш, Совет давлати ҳаётининг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашни кўзда тутади.

Социалистик демократияни такомиллаштириш — бу узлуксиз процессдир, шунинг учун ҳам социалистик демократияни такомиллаштириш проблемалари КПССнинг диққат марказидадир.

В. И. Ленин «Тўла демократияни амалга оширмайдиган ғолибона социализм бўлиши мумкин эмас...» деб таъкидлаган эди.

Совет умумхалқ давлатининг мазмуни фақат гражданларнинг давлат олдида масъулиятигина бўлиб қолмай, давлат ҳам гражданлар олдида масъулиятли бўлишидадир. Совет давлати ўз гражданларини ҳуқуқ, озодлик, эркинликларини қўриқлашни гарантиялайди, уни мустаҳкамлаш йўлида тинмай ғамхўрлик қилади.

СССР Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги СССР Қонунида мамлакатимиз давлат ҳокимияти органлари ва социалистик ўз-ўзини бошқаришни асосий шакли халқ депутатлари Советларининг тўла ҳокимиятини таъминлаш жамиятимиз сиёсий системасини ислоҳ қилишнинг ҳал қилувчи йўналиши экани кўрсатилади.

Халқ депутатлари Советларининг қонунчилик ва контрол фаолиятини мустаҳкамлаш, хўжалик, давлат ва социал-маданий ҳаётнинг барча муҳим масалаларини ҳал қилишни улар ихтиёрига топшириш, ижро этувчи ва фармойиш берувчи органларни фаолиятига ҳокимият органларининг раҳбарлик мавқеини тиклаш, иқтисодий, социал-маданий, миллий сиёсатни халқ депутатлари Советлари орқали амалга ошириш сиёсий система ислоҳотининг асосий вазифасидир.

В. И. Ленин социалистик демократиянинг олий принципи «...Омманинг ҳар бир вакилига — ҳар бир гражданга давлат қонунларини муҳокама қилишда ҳам, ўз вакилларини сайлашда ҳам ва давлат қонунларини амалга оширишда ҳам иштирок қилиш имкониятини беришдан иборат» деб ҳисобларди.

СССР Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ва халқ депутатларини сайлаш тўғрисидаги Қонун лойиҳасида халқ депутатлари Советларини сайлаш, уларнинг системаси ва принципларини такомиллаштиришга катта эътибор берилган.

Халқ депутатларини сайлаш бир мандатлик ва кўп мандатлик сайлов округларида умумий, тенг, тўппа-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида, яширин овоз бериш йўли билан ўтказилади. Халқ депутатларининг учдан бир қисми жамоат ташкилотларидан, гражданларнинг бирлашмаларидан сайланади. 18 ёшга тўлган СССР гражданлари сайлаш ҳуқуқига эгадирлар. СССРнинг 21 ёшга тўлган гражданлари СССР халқ депутати қилиб сайланиши мумкин. Халқ депутатлари Советларининг ваколат муддати—беш йилдир.

Зўрлик ишлатиш, алдаш, дўқ қилиш ёки бошқа йўллар билан депутат бўлиб сайланиш, сайлов олди агитациясини олиб бориш ҳуқуқини, эркини амалга оширишга тўсқинлик қилувчи, сайлов ҳужжатларини сохталовчи, овозларни атайлаб нотўғри ҳисобловчи, сайлов қонунини бузувчи шахслар қонунда белгиланган тарзда жавобгар бўладилар.

КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясидаги докладида М. С. Горбачев: «Октябрдан кейинги ўн йилликлар тажрибасига мурожаат қилиш керак... ўша вақтларда бизда Советлар съездлари системаси амал қилар эди. Бу съездлар халқнинг кенг ва тўла ҳокимияти йиғилишлари бўлиб, съездлар оралиғида ғоят ваколатли марказий ижроия комитетлари иш олиб борарди» деган эди.

Қонун лойиҳасида СССР Олий давлат ҳокимияти органи СССР халқ депутатлари съездларини таъсис этишни кўзда тутади.

СССР халқ депутатлари съезди Совет Иттифоқи ихтиёрига берилган ҳамма масалаларни кўриб чиқиш учун қабул қилишга ва ҳал қилишга ҳақли оргaндир.

СССР Давлат ҳокимиятининг Олий органи — СССР халқ депутатлари съезди 2250 депутатдан иборат бўлиб 750 депутат сайловчилар сони тенг территориал сайлов округларидан, 750 депутат миллий-территориал сайлов округларидан: ҳар бир иттифоқдош республикалардан — 32, автоном республикалардан — 11, автоном областдан — 5, автоном округдан — 1 депутат, жамоат ташкилотларидан — 750 депутатдан иборат сайланади.

Совет жамияти сиёсий системаси ислоҳотининг муҳим томонларидан бири СССР Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонуни 125-моддасида ифода этилган СССР Конституцион назорат комитетининг ташкил қилиш масаласидир.

СССР Конституцион назорат комитети СССР халқ депутатлари съездлари томонидан сиёсат ва ҳуқуқ соҳасидаги мутахассислардан 10 йил муддатга раис, раис ўринбосари ва комитетнинг 13 аъзосидан иборат составда сайланади, улар ўз вазифаларини бажариш чоғида мустақил бўлиб, фақат Конституцияга бўйсунадилар.

Конституцион назорат комитети ваколатига қонунларни, ҳуқуқий актларнинг Конституцияга мос келишини кузатиб туриш топширилади.

Мамлакатимизда социализмни такомиллаштириш процесси совет жамиятининг сиёсий ташкилотларининг бутун системасини қайта қуриш билан чамбарчас боғлиқдир.

Партиямиз кейинги йилларда Совет давлат органларини такомиллаштириш, социалистик демократияни, ошкораликни ривожлантириш, давлат ва жамият ҳаётининг ҳуқуқий негизини мустаҳкамлаш, давлат аппарати ва жамоат ташкилотларининг фаолиятини активлаштириш, уларнинг ташаббусини кенгайтириш соҳасида кўп ишлар қилди.

Сиёсий системани қайта қуришни масъулияти масаласи партия ва давлат органлари вазифаларини аниқ-равшан белгилашдадир.

КПСС Совет давлати ҳокимият органлари раҳбарлигини аниқлашда В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган принципларни ривожлантирмоқда, уларга таянмоқда. Халқ депутатлари Советларига раҳбарлигининг асосий принципларига қуйидагилар киради:

1). Раҳбарликни Советлар томонидан ташкилий ва функционал мустақиллик сақланган, партия ва совет органларининг функциялари чегараланмаган ҳолда амалга ошириш;

2). Советларга партия раҳбарлигининг сиёсий характери;

3. Раҳбарликни ишонтириш, тавсиявий методлар асосида олиб бориш;

4). Раҳбарликни Совет Конституцияси доирасида амалга ошириш, унинг методларини қонунчилик талабларига мувофиқлиги;

5). Раҳбарликнинг илмийлиги.

СССРда совет умумхалқ давлатини бошқаришга меҳнаткашлар оммасини жалб этишнинг асосий омили жамоат ташкилотлари, кенг жамоатчилик алоқасининг шакллари, Советлар ва уларнинг органлари фаолиятида жамоатчилик фаолиятини ривожлантириш, совет жамияти ва давлатни идора этишга кенг жамоатчилик ташкилотларини жалб қилиш, уларнинг ролини тобора кенгайтириш совет жамияти сиёсий системасининг ислоҳ қилишнинг асосий талабидир.

Совет Конституцияси жамоат ташкилотлари бутун аҳолини социалистик жамият ҳаётини бошқаришда қатнаштиришнинг муҳим воситаси деб белгилайди.

Совет жамияти сиёсий системасини ислоҳот қилишнинг асосий мақсади, унинг таркибий қисмлари фаолиятининг туб моҳияти совет халқининг яратувчилик куч-ғайрати билан барпо этиладиган коммунистик жамият қуришнинг қудратли воситаси, ишончли гарантиясига айлантиришдир.

С. СУЛТОНОВ,
А. ТЎЛАГАНОВ,
юридик фанлари кандидатлари, доцентлар.

Фармон сатрлари замирида

Тошкент учувчиларининг жасорати

СССР Олий Совети Президиумининг 3 ноябрда чиқарган бир группа учувчиларимизни орденлар билан мукофотлаш тўғрисидаги фармони қисқа сатрлари замирида мана бундай воқеа ётади.

Март ойининг ёмғирли кунларидан бирида граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармасининг ТУ—154 самолёти Тошкент — Донецк—Львов маршрутида 5045 — рейсини бажараётган эди. Машинани Тошкент бирлашган авиация отрядининг Станислав Федорович Харьков командирлик қилаётган экипажи бошқаради.

Донецк узра қалин булут қопланиб, кучли шамол эсар, ёмғир ёғиб, атроф яхши кўринмасди. Аэропортни дам очиб, дам ёпишарди. Экипаж Ростов — Дондаги запас аэродромга жўнашни ўйлаб турган эди, аммо яна Донецкка қўнишга рухсат беришди.

Пассажирлар тўла машина (164 пассажир) ердан атиги 500 метр баландликда қўниш доирасида учинчи бурилишга тайёрланаётган пайтда самолётга атмосфера электр токи кучли разрядни келиб урилди.

Маълумки, ТУ—154 самолётининг учта мотори бор. Шулардан бири разряд урилишида ўчиб қолди. Бу ҳақда дарҳол ерга радио орқали маълумот берилди. Маълумот эфир орқали берилаётган пайтда яна бир ишкал содир бўлди. Иккинчи двигателда газ ҳарорати бирданига кўтарилиб кетди. Уни ҳам ўчиришга тўғри келди. Кўп тонналли баҳайбат самолёт биргина моторда ердан бироз баландликда аранг учарди.

Отряд командирининг ўринбосари Георгий Алексеевич Шевердяев таниқли учувчи, осмонда кўп маротаба мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатган, у вазиятни ЎзТАГ мухбири Ю. Кружилинга мана шундай баҳолади:

—Бир қарашда уларни чинакам ҳалокат кутарди: жуда оз баландликда, ён томондан кучли шамол эсиб турган, ёмғир аралаш қор ёғаётган бир пайтда уч мотордан иккитаси ишдан чиққанида иккинчи марта айланишнинг иложи йўқ эди. Биргина имконият қолган эди: бу ҳам бўлса машинадаги мавжуд имкониятлардан — унинг конструкцияси, прибор ва авария жиҳозларидан ва ниҳоят ягона мотордан бехато фойдаланиш керак эди. Улар бу имкониятдан жуда яхши фойдаландилар. Ахир машинани техникани аъло даражада биладиган, жасур, ташаббускор ва айни пайтда интизомли олий малакали мутахассислар бошқаришаётган эди-да. Мен бу ҳодисани текширган кишилар орасида эдим. Маҳорат ва жасорат кўрсатилди, деган хулосага келдик.

Фармонда ҳам айнан шундай баён этилган: «Авария вазиятида кўрсатилган олий учиш маҳорати ва мардлиги учун» деган сўзлар ёзилган. Самолёт саноқли дамларда қўниш йўлкасини бехато «нишонга» олди ва оҳиста ерга қўниб, авария воситаларидан қўлланилиб, қўниш йўлкаси охирига 300—400 метр етмай тўхтади.

Борт-инженер Владимир Федорович билан ҳамда кема командири Станислав Федорович Харьков зўр матонат кўрсатдилар (улар Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан мукофотландилар). Иккинчи учувчи Сапар Бекмуродович Мадреймов ҳам қўрқмасдан, аниқ-пухта ҳаракат қилди. Унга Халқлар Дўстлиги ордени берилди. Моҳир штурман Рональд Петрович Згадов умумий ишга муносиб ҳисса қўшди. У Ҳурмат ордени билан тақдирланди.

Уларнинг барчаси аэрофлотда, аммо бошқа-бошқа экипажларда хизматни давом эттирмоқдалар. Р. П. Згадов саломатлиги ёмонлашганлиги туфайли ердаги ишга ўтишига тўғри келди. Иккинчи учувчи С. П. Мадреймов эса кема командири сифатида сафга қайтишга тайёрланмоқда.

Тошкентдаги чарм-галантерея ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи байрамолди мусобақасида актив қатнашмоқда. Бирлашманинг 1 ва 2-цех ишчилари кўпдан бери ўзаро беллашиб меҳнат қилишади. Ишлаб чиқариш самарадорлигининг ошишида мусобақанинг роли айниқса катта бўляпти: Ишчилар Октябрь байрами шарафига қизғин меҳнат вахтасида ишладилар.

Сиз кўриб турган суратда [пастда] илғор ишчилардан Гулноза Рўзимуҳамедова ва Ҳанифа Давлатовалар акс этган. Юқоридаги суратда эса смена бошлиғи Малика Усмонова, тажрибали ишчилар Нафиса Ходиева ва Вера Дўстмуҳамедовалар тайёрланган маҳсулот сифатини кўздан кечиришяпти.

А. Тўраев фотолари.

Муҳокама учун мавзу

Компьютер саводхонлиги қандай?

Ушбу мақолада кўтарилган масалалар айни долзарб масалалар бўлиб, айниқса педагоглар учун унинг ечими зарурдир. Илтимос, оқшомхонлар шу муҳокама тарзида берилаётган мақолани ўқиб кўриб, ўз қимматли фикрларини ўртоқлашсалар. Бу кўпчиликни қизиқтиради деб ўйлаймиз.

„Комсомольская правда» газетасининг 21 сентябрь 1988 йил сонида СССР Министрлар Советининг «Мамлакатда информацион-ҳисоблаш хизмат соҳасини ривожлантириш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарорда аҳоли кенг қатламини, айниқса ёшларни компьютерли саводли қилиш масалалари баён қилинган. Энг долзарб, мамлакатда қайта қуришнинг энг муҳим бўғини бўлган ушбу масаланинг молиявий томонлари давлат нуқтаи назаридан аниқ белгилаб берилган. Эндиги вазифа эса қуйидан ташаббус кўрсатиб, амалий ишга киришиш керак.

Хўш, бу ишларни рўёбга чиқаришда қандай тўсиқлар мавжуд! Олий ва ўрта ўқув юртларини ислоҳ қилиш бошланганидан бери ислоҳотнинг асосий шартларидан бири бўлган компьютер саводхонлиги масаласи бўйича қандай конкрет ишлар амалга ошириладиǃ Бу ва шу каби саволлар билан мактаб раҳбарлари ва педагоглар, ўқувчилар, ота-оналар матбуотда ва катта нуфузли анжуман, кенгашларда ҳақли равишда ташвишланиб гапирмоқдалар.

Маълумки, бир неча йилдан бери мамлакатимизда, жумладан республикамиз ўқув юртларида «Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари» предмети ўқитилмоқда. Қисқа фурсат ичида синов ўқув қўлланмалари чоп этилиб, ўқув юртларида машғулотлар олиб борилмоқда. Тезликда баъзи ўқув юртларида, мактабларaро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларида ўқув-ҳисоблаш марказлари ташкил этилди. Ўқитувчилар эса қисқа муддатли малака ошириш курсларига жалб қилиниб, қайта тайёрландилар. Лекин, кўрилган барча тадбирларга қарамай етарли моддий, методик тажрибалар танқислиги бу муҳим ишнинг олға силжишига тўсқинлик қилиб келмоқда.

Бу тўсиқлардан энг каттаси республика, жумладан Тошкент шаҳри ўқув юртларида компьютер таъминотининг ғоятда камчиллигидир. Бу танқисликни енгиш йўлларидан бири, бизнинг фикримизча, компьютерлар билан таъминлашнинг иттифоқ фондларини кутиб турмасдан республикадаги ички резервлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Айни шу масалани республика план комитети ва янги Халқ таълими министрлиги билан ҳамкорликда жиддий ўйлаб кўришлари керак. Бунинг учун бизда етарли илмий ва ишлаб чиқариш потенциалимиз мавжуд. Маълумки, Тошкентда иттифоқдаги энг йирик «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Алгоритм» заводи каби йирик ташкилотлар ишлаб турибди. Ана шу корхоналар хўжалик шартномаси асосида халқ таълими учун оммабоп шахсий компьютерларни кўп миқдорда ишлаб чиқаришни аллақачон йўлга қўйишлари керак эди. Тўғри, ушбу ташкилотларга тегишли «Ёшлик», «Суғдиёна» компьютерлари баъзи ўқув юртларида ишлаб турибди. Лекин бу компьютерлар жиддий методик, техник нуқсонлардан ҳоли эмас.

Бизнингча, мактаб учун компьютерлар ишлаб чиқаришда мактаб эҳтиёжларини ҳисобга олиш керак, бунинг учун инженерлар, ўқитувчилар билан ҳамкорлик қилиб, уларнинг таклиф ва истакларини ҳисобга олишлари лозим. Ана шундагина, амалга оширилган ишлар методик жиҳатдан пухта бўлиб, мактаб ўқувчиси учун тушунарли бўларди. Бундан ташқари республикада ишлаб чиқарилаётган компьютерларда аҳолининг кўп миллатлилигини ҳисобга олиш зарур. Шундай техник ечимни таклиф этиш кераккки, шахсий компьютер рус, ўзбек, тожик, қозоқ, қорақалпоқ, қрим-татар тилларини ўрганиш воситаси ҳам бўлиши керак. Бунинг учун амалда фойдаланилаётган компьютерлар клавишларига бироз ўзгартиришлар киритилса кифоя.

Ялписига компьютерли саводхонлик қайта қуриш эҳтиёжларидан келиб чиқаётган экан, бу иш албатта оммавий равишда ўқитиш ишлари билан боғлиқ. Шундай экан, етарли ўқитиш қўлланмаларисиз, методик адабиётларсиз мақсадга эришиб бўлмайди.

Бироқ, ҳозирги кунда очиқчасига айтиш керакки, ўқитувчи учун ўзбек тилидаги методик адабиётлар жуда кам чоп этилмоқда. Айниқса, энг замонавий фан бўлган «Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари» предмети бўйича ўзбек тилида бармоқ билан саноқли адабиётлар чоп этилди. Ваҳоланки, давлат аҳамиятидаги бу фанга тегишли пропаганда воситаларини ҳеч кечиктириб бўлмайди. Машиналар билан тиллашиш асосларини ўргатувчи программалаштиришга бағишланган адабиётлар ўзбек тилидаги маҳаллий муаллифлар қўлланмаси эса деярли кўринмайди. Бу аҳволда қандай қилиб партия ва ҳукуматимиз талаб қилаётган ялписига компьютерли саводхонликни амалга ошириш мумкин!

Эҳтимол, мутасадди ташкилотлар бу масалани одатдаги, шунчаки вазифа деб қарашар. Аммо техниканинг шиддатли ривожланиши керакли адабиётларни кўп тиражда оммавий, имтиёзли муддатларда, тезликда амалга оширишни ўртага қўймоқда. Акс ҳолда компьютер билан унинг ўқув методик адабиётлар билан таъминланиши орасида жуда катта бўшлиқ бўлиши хавфи туғилмоқдаки, бу эса яна умумий ишимизни орқага суради.

Аҳолини ялписига компьютерлаштириш иши бу жуда катта умумдавлат аҳамиятига молик масала. Бу ишни бажариш фақатгина халқ таълими вакилларининг ишигина бўлмай, балки бутун совет кишилари айниқса, зиёлиларнинг ҳеч кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир. Шунинг учун ҳаммамиз тезда етарли компьютер саводхонлигига эга бўлишимиз ва бу йўлдаги барча ғовларни собитқадамлик билан енгиб, мамлакатдаги қайта қуриш ишига амалий ишлар билан жавоб беришимиз керак.

Б. КАРИМОВ,

Чилонзор районидаги 138-мактабнинг математика ўқитувчиси.

Ижтимоий-маиший проблемалар бўлими почтасидан

Ибратли тажриба

Газеталарда пассажир транспортида юрадиган «қуён»лар ҳақида, уларнинг транспорт хўжалигига етказаётган зарари тўғрисида кўп ёзишади. Бироқ ҳалигача кутилган натижага эришилмаётгани сир эмас. Шу муносабат билан мен Монголия Халқ Республикаси пойтахтида кўрган тажрибам ҳақида сўзламоқчи эдим. Ахир, яхши ишни ҳар қанча ўрганса оз дейишадику.

Улан - Батор автохўжалиги раҳбарларининг ташаббуси билан автобусларда сотиладиган билетлар худди лотерея билетлари каби ўйналаркан. Улардаги номерларга ҳам ютуқлар чиқаркан. Мана шу тажриба қўллана бошлагандан бери Улан-Баторда билетсиз йўловчилар деярли учрамайдиган бўлибди. Улар билетларини авайлаб, йиғиб юришади. Тошкентда ҳам шундай ибратли тажриба ўтказса бўлмайдими?

Д. НАСРИДДИНОВА,
Акмал Икромов райони, Раҳимбобоев кўчаси, 209-уй.

Шофёрнинг хурмача қилиғи

Биз Янгиобод массивида турганимиз учун ҳар куни «Ташсельмаш — Қўйлиқ» маршрути бўйича қатновчи 23-автобусга чиқамиз. Ана шу маршрутда қатновчи 48—01 ТНМ номерли автобус доимо графикни бузиб юради. Йўловчилар бекатда интизор бўлиб автобус кутиб туришган бир пайтда автобус ҳайдовчиси [афсуски, унинг исми-фамилиясини билолмадик] бир қарасангиз, Қўйлиқ бозорида юради, бир қарасангиз, диспетчер ёнида ўтириб олиб ўтган-кетганларга гап отади.

Биринчи октябрь куни соат 11 да «Ташсельмаш» бекатида турган эдик. Ўша автобус келиб бекатдан нарироқда тўхтади. Биз автобусга югурдик. Етай деганимизда юриб кетди. Афсусланиб, тўхтаб қолгандик, у ҳам тўхтади. Хурсанд бўлиб яна югурдик. Энди етай деганимизда автобус яна жойидан жилди. Хуллас, ҳайдовчи автобус эшикларини очганча устимиздан кулиб шу ишини кўп такрорлади. Эркатой шофёрнинг бу хурмача қилиғидан кўнглимиз ўксиди. Одамларни мазах қилишга нима ҳаққи бор унинг!

З. АБДУЛЛАЕВА,
Д. АБДУРАҲМОНОВА,
ҳамширалар.

«Янаги ҳафтада келинг...»

Газета ва журналларда, радио ва телевидениеда қайта қуриш, жадаллаштириш, бюрократларга қарши кураш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, хуллас, покланиш тўғрисида ҳам гапирилмоқда. Лекин бу гаплар айрим одамларга ёқмаяпти шекилли, улар илгари қандай ишлашган бўлишса ҳозир ҳам шундай давом эттиришмоқда.

Бунга ёрқин мисол қилиб пойтахтимиздаги 2-техника хизмати станциясини келтириш мумкин. Мен 1986 йилнинг декабрь ойида ГАЗ-21 «Волга» автомобилимни бўятиш учун мазкур станцияга топширган эдим. Яна бир ярим ойдан кейин бу воқеанинг икки йиллик «юбилей»ини нишонлайман, лекин машинамни шунда ҳам ололмасам керак. Негаки уста Йўлдош Қорабоевнинг машинамни ремонт қилишга сира қўли «тегмаяпти». 1987 йилнинг 22 августида станция бош инженерига бу ҳақда мурожаат қилгандим, «ишингизни тезда ҳал қилиб берамиз» деб ваъда берди-ю, аммо ўшандан кейин сувга тушган тошдек жим-жит бўлиб кетди.

Шу йилнинг апрель ойида станция директори ҳам: «Уста бир ҳафта ичида ремонт қилиб беради» деб қўйнимни пуч ёнғоққа тўлдирди ва номигагина менинг олдимда Й. Қорабоевга танбеҳ берди. Май ойида яна унинг олдига киришга мажбур бўлдим. Бу сафар у гапимни эшитгиси ҳам келмай: «Боринг уста билан ўзингиз ҳал қилаверинг», — деди. Исми-фамилиясини сўрасам: «Бор-э, қўлингдан келганини қил», — деб жеркинди-ю, лекин айтмади.

Раҳбар ҳам шунақа бўладими, одамларнинг дардини эшитиши керак-ку. Уларга қайта қуриш қачон етиб борар-кан, билмадим. Бироқ, мен станцияга қатнайвериб чарчадим. Борганнинг ҳам фойдаси йўққа ўхшайди. Й. Қорабоев «Янаги ҳафтада келинг» деб сарсон қилишдан бошқа нарсани билмаяпти.

М. ИСМОИЛОВ,
ишчи.

Қачон барҳам берилади?

Шу йилнинг 23 сентябрь куни меҳмонимизни кузатиш учун Жанубий вокзалга бордик. Кеч соат 21.10 да қайтмоқчи бўлиб ғўхташ жойида турган 38—66 ТНА номерли «ГАЗ—24» машинасининг ёнига бордик. Таксининг ёнига «Арендний» деб ёзилган экан. Ҳайдовчидан Юнусободга олиб боришни илтимос қилсак, «Бориш-келишини тўласаларинг олиб бориб қўяман» деб жавоб берди.

— Нега бориш-келишга оласиз! — ҳайрон бўлдим мен.

— Чунки машинани ижарага олганман, бензин оламан, план тўлайман, — ўзича «изоҳ» берди ҳайдовчи.

Бизнинг норози бўлганимизга ўзича нималардир деб масхара қилиб ҳам қўйди. Шу ердаги навбатчи диспетчер аёлдан «Ижарага олинган таксиларга икки баробар ҳақ тўлаш керакми!» деб сўраганимизда унинг жиғибийрони чиқиб, «бизга фақат пешингача такси берилади, кейин таксилар ҳоҳлаган томонга , кетаверади. Натижада шахсий чўнтак учун хизмат қилаётган таксичиларнинг куни туғяпти», деб жавоб берди ва ҳалиги таксининг ёнига борди. Лекин у машинани қолдириб, ғойиб бўлганди.

Бугина эмас. Ҳатто эрталабки поездда шу вокзалга тушиб, таксига ўтирмоқчи бўлсангиз, фақат асабингиз бузилади. Чунки бу ерда кооператив таксилар ғужғон ўйнаб, қўлингиздаги юкни тортиб олгудай бўлади: «Аэропортгача — 5 сўм», «Юнусободга — 10 сўм» деб тураверади. Биз кооператив таксига қарши эмасмиз. Лекин ҳақ олишда улар ҳам инсофдан чиқишмасин-да. Ҳайдовчининг мўлжалидан камроқ берсангиз орқангиздан шалоқ сўзлар билан сўкиниб қоладиганлари ҳам бор. Бу ҳолга қачон барҳам берилади!

Ш. ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Ўзбекистон ССР Агросаноат Давлат комитети республика ўқув-методик кабинетининг катта редактори.

Аросатда қолган маҳалла

Октябрь районидаги Уйғур кўчаси атрофидаги уйларда истиқомат қиламиз. Бир томонда янги гумбазли бозор, «Спартак» стадиони ўртасида метро бунёд этилмоқда. Қўйингчи, шаҳримизнинг эски шаҳар даҳаси таниб бўлмас даражада ўзгариб бораяпти.

Лекин осмонўпар турар-жойлар ёнида пастқам эски уйлар шаҳар ҳуснини бузиб турибди. Бу ҳам майли-я, нураб бораётган уйларни ремонт қилишни ҳам, қилмасликни ҳам билмайсан, киши. Биров бузилади деса, бошқаси бузилмайди, дейди. Биз аниқ жавоб олиш учун шаҳар архитектура-планлаштириш бош бошқармасига бориб сўрасак бузилмайди деб айтишди.

Бузилмас экан, нега бўлмаса кўчалар қаровсиз, ачинарли аҳволга ташлаб қўйилган. Уйларнинг кўпчилиги зах тортиб, яшаб бўлмас даражага келиб қолган-ку!

Г. ЮСУПОВА.

Куюнчаклик билан ёзилган

Локайдликми ёки...

Кўкча даҳаси деганда кишилар кўз ўнгида қадимдан гўзал боғ-роғлар, сўлим гўшалар макони бўлган жойлар гавдаланади. Ҳа, ҳақиқатан ҳам бу даҳа теварак-атрофи ажиб манзарали, табиатан гўзал бўлган. Шу атрофда кўп йиллардан бери истиқомат қилиб келган, авлод-аждодлари шу ерда ўтган кексаларнинг ҳикоялари ҳам фикримизнинг далилидир.

Улуғ Ватан уруши йилларида юксак жасорат намунасини кўрсатган, совет кишиларининг нақадар олижаноб инсоний фазилатларга эга эканлигини бутун жаҳонга намоён этган, уруш туфайли ота-онасидан ажралган, иссиқ гўшаларини мажбуран тарк этиб, етим ўсган норасида гўдакларни, уларни иссиқ бағрига олиб, оқ ювиб-оқ тараган, сўнгги луқмасини етимларга едирган олийҳиммат кишилар Шоаҳмад ота Шомаҳмудов ва Баҳрихон аялар ҳам мана шу даҳада истиқомат қилганлар. Шоаҳмад отани бежиз тилга олганимиз йўқ. Билишимча, Кўкча даҳасидаги сўлим сайргоҳ ҳисобланган Уйғур кўчасининг каттагина территорияси мана шу азиз инсон ўз тарбиясига олган фарзандлари билан обод этган, гулзорлар барпо этиб, дов-дарахтлар эккан экан. Афсуслар бўлсинки, ҳозирги кунда бу ёзганларимиз гўёки тушдек туюлади, чунки бу ерлар ахлатхона ва ташландиқ жойларга айланган.

Халқимизда қадимдан қолган урф бор: ўзингдан сўнг номинг қолишини истасанг, кўчат эк, дейдилар. Ҳа, ҳақиқатан ҳам бу ҳикматда гап кўп. Чунки бутун умри давомида бир туп бўлса ҳам кўчат эккан ҳар бир кишининг номи неча-неча авлодлар томонидан ҳурмат билан тилга олинади, бу кўчатни барака топгур фалончи экиб кетган, дея миннатдорчилик билан хотирлайдилар. Лекин мана шу дов-дарахтларнинг бевақт қуриб қолаётганлигини кўриб туриб ҳам лоқайд қараш, «Бунинг менга нима дахли бор» деб бефарқ қарашни қандай баҳолаш мумкин!

Юқорида тилга олинган территория ҳақида гап кетар экан, фақатгина ачиниш, куйиниш камлик қилади. Чунки бу ерлар қаровсизлик ва айрим кишиларнинг масъулиятсизлиги оқибатида кундан-кун хароб бўлиб бормоқда. Бу ҳол шаҳримизнинг марказий кўчаларидан бири бўлган Уйғур кўчасида бўлаётганлиги кишини янада ташвишлантиради. Ҳар қадамда тўп-тўп бўлиб ётган ахлат уюмлари, қулатилган дарахтлар, яқиндагина кўмилган қувурларнинг турли чиқиндилари, қурилиш ташкилотлари томонидан охирига етказилмаган ишлар натижасида пайдо бўлган чанг-тўзонли ўйдим-чуқур йўлкалар Оқлон маҳалласига кираверишни, Карпинский кўчасининг бошланишини «безаб» турибди.

Октябрь районига қарашли мана шу территорияда аҳоли жуда зич жойлашган бўлиб, кўпгина хонадонларда 5—6, баъзиларида эса ҳаттоки 8—10 тадан бола бор. Мана шу болаларнинг деярли ҳаммаси уззу-кун ахлатхоналар теварагида ўйнаб, бир неча маротаба мана шу ердаги қопқоғи бир неча йиллардан бери ёпилмай ётган иситиш шахобчаси қудуғига қулаб тушган ҳоллар ҳам бўлган. Афсуски, ҳатто ана шундай кўнгилсиз воқеалар ҳам маҳалла активларининг ҳеч бирини ташвишга солгани йўқ. Бунинг устига, серқатнов йўл ёқасида жойлашган ҳовлиларда истиқомат қилувчи болаларнинг нима билан шуғулланиши, қаерда ўйнаши ҳам деярли ҳеч кимни қизиқтирмайди. Кичкинтойларнинг ўйнаши, спорт ўйинлари билан шуғулланиши учун ҳам жой масаласи мана бир қанча йиллардирки, ечиб бўлмас муаммога айланган. Аҳоли томонидан бир неча маротаба мурожаат қилинганлигига қарамай, тегишли ташкилотлар бу масалага бефарқ қараб келмоқдалар. Бу ҳам камлик қилганидек мазкур жойда аҳолининг фикри сўралмай, хоҳиш-иродаси ҳисобга олинмай дуч келган жойга темир будкалар, вулканизация устахонаси ўрнатилиб, даҳанинг «ҳусни»га «ҳусн» қўшмоқда. Мисол учун узоқ вақтгача ҳал этилмай келинган ахлатхонани йўқотиш масаласи шу даражада тезлик билан ҳал этилдики, ҳайрон қоламиз. Унинг ўрни бир зумда асфальтланиб, қайсидир «сахий» амакилар ёрдамида вулканизация устахонаси қад кўтарди. Анчадан бери ғашга тегиб келаётган ахлатхона йўқолганидан одамлар бир қадар хурсанд ҳам бўлишди. Бироқ бу қувонч узоққа чўзилгани йўқ. Чунки кўп ўтмай улар илгаригисидан ҳам каттароқ бўлган янги ахлатхона вужудга келганининг гувоҳи бўлишди. Устахона ишга тушгач машиналарнинг яроқсиз баллонлари ҳам шу ерга ташлана бошлади. «Автодормехбаза» хизматчилари эса бу қадар кўп ахлатни ортишга ва катта территорияни тозалашга эриниб, уларни ёқиб юбора бошладилар. Натижада кечалари билан, ҳаттоки иссиқ кунлари ҳам мана шу ахлатхона теварагида жойлашган ҳовлиларда истиқомат қилувчи оилаларнинг аъзолари ачимсиқ дуд ва қора резина исидан булғанган ҳаводан нафас олишга мажбурлар. Устига-устак бир неча йиллардан бери бу атрофда фаррошларни учратмайсиз.

Территория фақатгина шу атрофда жойлашган 40 ва 141-мактабларнинг ўқувчилари томонидан бир йилда бир марта, у ҳам бўлса Бутуниттифоқ Коммунистик шанбалик куни номигагина тозалаб қўйилади. Бизнингча бу фақат мактаб болаларининггина эмас, балки бутун жамоатчилик, шу жумладан «Оқлон» маҳалла комитети активларининг, шу атрофда истиқомат қилувчи бутун аҳолининг иши эмасми!

З. ҲАКИМОВА,

«Ўзбекистон» нашриётининг редактори.

СУРАТЛАРДА: Кўкча даҳаси ҳуснидаги доғлар.

Т. Неъматуллин фотолари.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС мухбирлари ёзадилар

ТЎНТАРИШГА УРИНИШ

КОЛОМБО. Ҳиндистон қўшинлари Мальдив республикасида тўнтариш қилишга бўлган уринишни бостирдилар. Мальдив Ҳинд океанининг Шимоли-Ғарбий қисмидаги оролда жойлашган давлатдир. Мальдивларнинг қонуний ҳукумати илтимосига жавобан (бундай илтимос Америка Қўшма Штатлари ва Англияга ҳам юборилган эди) Ҳиндистон бу мамлакатга ўзининг 1600 кишидан иборат ҳаво-десант қисмларини юборди. Бу қисмлар мамлакат пойтахти бўлмиш Мале районига тушиб, шаҳарнинг асосий пунктларини ўз назоратларига олдилар ва гаровга олинган 2 минг кишини озод қилдилар.

Кеча шаҳарни эгаллаб олган 400 га яқин ёлланган газанда илгарироқ магазинлар ва дўконларни шипшийдам қилиб, балиқ овлаш баркасларида қочиб кетди. Мальдив Республикаси Ҳиндистон ва Шри-Ланкадан бир неча юз километр наридадир, аммо архипелаг составига кирадиган одам яшамайдиган анчагина оролларда яшириниб олса бўлади. Баъзи маълумотларга қараганда, газандаларнинг бир қисми шаҳарда беркиниб турибди. Архипелагга Ҳиндистоннинг учта соқчи кемаси жўнатилади.

Гувоҳларнинг айтишига қараганда, кеча газандалар билан ана шу кичкинагина давлат хавфсизлик кучларининг тўқнашуви чоғида 25 киши ҳалок бўлди, юздан кўпроқ одам яраланди. Президент саройи районида ва хавфсизлик кучларининг қароргоҳида кун бўйи отишма давом этди. Маледаги вазият аста-секин нормаллашмоқда, магазинлар очилди. Кеча кун бўйи марказий полиция бошқармаси биносида яшириниб олган полициячилар энди тартиб устидан назоратни ўз зиммаларига олмоқдалар.

Ғарб дипломатларининг фикрича, ҳозирги ҳукуматга қарши оппозицияда бўлган бир неча арбоб тўнтариш қилишга уриниб кўрган. Шу мақсадда улар олти йилдан буён Шри-Ланканинг шимолида қуролли кураш олиб бораётган тамил экстремистларини ёллаганлар.

Бошига мана шундай елканли шляпани қўндиришга журъат этувчи аёлнинг хаёли нималар билан банд эканлигини тасаввур этиш қийин эмас. Бундай шляпани кийган модельернигина «кечирса» бўлади. Чунки у нима қилиб бўлса ҳам, ўз рақибини ортда қолдиришга ҳаракат қилади. Эҳтимол бу ҳақиқатдан холи эмасдир. Ушбу сурат Лондонда бўлиб ўтган баҳорги - ёзги энг янги моделлар намойишида олинган.

Рейтер — ТАСС телефотоси.

ИҚТИСОДИЙ МАСЛАҲАТЛАШУВ

БРЮССЕЛЬ. Бу ерда Совет Иттифоқи билан Европа Иқтисодий Ҳамжамияти ўртасида битим лойиҳасини тайёрлаш масалалари хусусидаги дастлабки маслаҳатлашув тугади. Совет делегациясига СССР Министрлар Советининг давлат ташқи иқтисодий комиссияси раисининг ўринбосари И. Д. Иванов, Европа ҳамжамиятлари комиссияси делегациясига ташқи иқтисодий алоқалар бош бошқармасининг бош директори Кес Х. Крензлер бошчилик қилдилар.

Томонлар СССР билан Европа Иқтисодий Ҳамжамияти ўртасидаги битимда акс эттирилиши мумкин бўлган масалалар доирасини, ҳамкорликни ривожлантириш мумкин бўлган соҳаларини муҳокама қилдилар.

Совет делегацияси ҳозир Совет Иттифоқида содир бўлаётган иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишларини баён этиб, бу ислоҳотларни амалга оширишда ташқи савдо ўйнайдиган ролнинг муҳим аҳамиятини таъкидлади.

Бу ерда, тарқатилган баёнотда таъкидланишича, маслаҳатлашув ошкора ва амалий вазиятда ўтди. Делегациялар ўртасидаги алоқалар давом эттирилади.

КАЛЕЙДОСКОП

ЭНГ КИЧИК ОДАМ

Тасдиқлашларига қараганда, Деҳлида истиқомат қилувчи Гул Муҳаммад ер юзидаги энг кичик одам ҳисобланади. Унинг бўйи 63 сантиметрга етар-етмас.

НАПОЛЕОН ВА ТАМАКИ

Мавжуд ривоятга қараганда, Наполеон Бонапарт цианли препарат билан заҳарланиб ўлган. Ушбу заҳар арзимаган дозаларда собиқ француз императори организмига овқат билан бирга киритиб борилган. Собиқ императорни заҳарлаган киши Наполеоннинг Муқаддас Елена оролидаги мулозимларидан бири — қандайдир француз генерали бўлган. Ана шу генерал Наполеон ўлимидан сўнг ўзининг талайгина бойлигини унга васият қилганидан кейин жиноятга журъат этган. Франс Пресс агентлигининг хабар қилишига қараганда, Наполеоннинг ўлими сабабларига доир янги тахмин пайдо бўлган. Тарихий фанлар магистри Жозеф-Батист Бомануар Сорбонна университети архивини кўздан кечираётган бир вақтда диққатга сазовор ҳужжатни топиб олган. Ана шу ҳужжатга қараганда, Наполеон чиндан ҳам заҳарланган. Аммо цианли препарат билан эмас, нос тамакисига мунтазам равишда қандайдир номаълум заҳарли (аста-секин таъсир этадиган) моддани қўшиб бориш йўли билан заҳарланган.

Ўзбекистонлик йўлсозларга миннатдорчилик

Тошкентга Тюменнинг шимолидан хушхабар келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети номига юборилган телеграммада Сибирь диёрида йўл қураётган республика вакилларига самимий миннатдорчилик билдирилган.

«Узурайдорстрой» трести Ловинск ва Ғарбий Ловинск конларига 25 километрлик автомобиль йўлини муддатидан олдин қуриб битирди ва ишга туширди»— деб хабар қилади КПСС Урай шаҳар комитетининг биринчи секретари ўртоқ Добринин ва «Урайнефтегаз» бирлашмасининг бош директори ўртоқ Путилов. КПСС Няган шаҳар комитетининг биринчи секретари ўртоқ Калайков билан «Красноленинскнефтегаз» бирлашмасининг бош директори ўртоқ Кондратюк имзолаган иккинчи телеграммада бундай дейилади: «Узтюмендорстрой» трестининг коллективи оғир об-ҳаво шароитларида бетон ётқизилган 25 километрлик автомобиль йўлини фойдаланишга топширди. Красноленинскдаги янги нефть конларини ўзлаштиришга йўл очилди».

Оталиқ ёрдами сифатида икки беш йилликдан буён Тюмень нефтчилари ва газчилари билан ёнма-ён меҳнат қилаётган ўзбекистонлик йўлсозлар одам оёғи етмаган тайга ва ботқоқликларда йўл қурмоқдалар. Йўлсозлар илгари барпо этган магистраллар бу йил яна 50 километр узайди. Йўлсизлик шароитида бу ишнинг аҳамияти бебаҳодир. Эндиликда ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам, ҳар қандай фаслда ҳам темир йўл бўйидаги омборлар ва таъминот базаларидан иш учун зарур бўлган юкларни, машина-ускуналарни тайга ичкарисига ўз вақтида етказиб бериш мумкин. Ишчи вахталари учун «Катта ер» билан ишончли алоқа йўлга қўйилмоқда...

«Узтюмендорстрой» ва «Узурайдорстрой» трестларининг коллективлари Ғарбий Сибирь табиий бойликларини ўзлаштириш юзасидан партия ва ҳукумат топшириқларини шараф билан бажариш, ўн иккинчи беш йиллик планларида кўзда тутилган ишларни муваффақиятли уддалаш учун ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

[ЎзТАГ].

Шеъриятнинг қизғин лаҳзалари

Яқинда Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг Бадиий адабиётни тарғиб қилиш бюроси турли корхона ва ташкилотлар, мактаблар, маданият уйлари билан ҳамкорликда бир қатор адабий учрашувлар ўтказди.

Шундай учрашувлардан бири Собир Раҳимов районидаги «Янги Тошкент» маҳалласида бўлиб ўтди. Ушбу адабий кечада кекса фронтчи шоир Зоҳиджон Обидов, Тошкент область Ленин комсомоли мукофоти лауреати, шоир Мирпўлат Мирзаев, ёш шоирлардан Асрор Мўминов ва Нуриддин Аминжоновлар иштирок этишди.

Тошкент ўйинчоқлар фабрикасининг ёдгорлик ўйинчоқлар ишлаб чиқариш цехида ташкил қилинган адабий кечада драматург Исфандиёр ишчиларга ижтимоий масалалар ҳақида гапириб берди, сўнгра ўзи ёзган айрим асарлардан парчалар ўқиди, баъзи асарларининг ёзилиш тарихи ҳақида тўхтаб ўтди.

Октябрь районидаги кўнмўйна заводида уюштирилган адабий учрашувда эса республика Ёзувчилар союзининг Ҳ. Олимжон номидаги мукофоти лауреати Рауф Парфи ва шоир Исмоил Маҳмудлар ишчиларга шу кунларда ижодкорлар олдида турган долзарб муаммолар ҳақида сўзлаб беришди. Кейин ўзларининг ижод намуналаридан ўқишди.

Фрунзе районидаги 73-ўрта мактабда ўтказилган қизиқарли адабий кечага меҳмон бўлиб келган болаларнинг севимли шоирлари Темур Убайдулло ва Ҳамза Имомбердиевлар мактаб ўқувчиларига ўзларининг шеърларидан ўқиб беришди. Кеча сўнггида эса шоирлар ёш шеърият мухлисларини қизиқтирган саволларига батафсил жавоб қилишди.

А. ДАМИНОВ.

Илмий ҳамкорликда

⊙ Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институти олимлари қуёш нурларидан унумли фойдаланишнинг энг қулай методларини яратишди.

Янги ҳосил қилинган гелиоқурилма ҳам ўзининг қатор афзалликларига эга бўлиб, физика фани ривожида маълум ўрин тутади.

Мазкур қурилма асосан узум, мева ва сабзавотларни қуритишга мослаштирилган. Ушбу метод қуритиш жараёнини уч баробар тезлаштиради.

Бу техникавий янгиликни амалга оширишда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти олимларининг ижодий ҳамкорлиги жуда қўл келди. Ирригаторлар ва физиклар гелиоқурилма ёрдамида эртаги картошка ва сабзавотларни етиштириш билан боғлиқ методларни ҳам илгари сурдилар.

А. АЛИЕВ.

Бу—қизиқ

ЎСИМЛИКЛАР ВА ОБ-ҲАВО

Об-ҳаво инсон саломатлигига таъсир кўрсатади. Ботаникларнинг ҳисобига кўра ер юзида об-ҳавони олдиндан айтиб берадиган ўсимликларнинг 400 га яқин тури бор.

Ёмғир олдидан акациянинг сариқ гулида уруғчалар четга сурилиб, ўртада (марказий қисмида) ялтироқ «асал» томчиси пайдо бўлади. Асал ҳиди кўплаб ариларни ўзига жалб этади. Арилар ғужғони эса ёғингарчиликдан дарак беради.

Учқатнинг гули ёмғир олдидан кучли, ёқимли ҳид тарқатади. Қурғоқчилик олдидан эса бутунлай ҳидини йўқотади.

Беданинг бинафша рангли нафис гуллари тўсатдан юмулиб қолса, ҳаво айниб, ёмғир ёғади.

Кучли ёмғир олдидан қоқиўтнинг оч-сариқ гули зонтикчаси юмилиб қолади.

Қуёш шуъласи ялт этиб тегиши билан сачратқи ўз тож баргларини ёзади, ҳавони булут қопласа, гулларини юмиб олади.

Тўпловчи **З. ҲАЙДАРОВ.**

Тошкентда сафар дебюти

Тошкентда «Узун, машаққатли йўл» спектаклининг премьераси кўрсатилди. Бу постановкани Ўзбекистон пойтахтига РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Юрий Шерлинг раҳбарлигидаги Москва «Музика санъати мактаби» театр-студияси олиб келди. Спектакль ижодий тақдир шаклланишининг машаққатли йўллари ҳақида, санъаткорнинг ўз ишига садоқати тўғрисида ҳикоя қилади. У Бродвей мюзикли услубида яратилган бўлиб, саҳнада қўшиқчилик, хореография, драма санъати ўзаро уйғунлашиб кетади. Воқеа давомида артистлар қадимий ва замонавий яҳудий оҳангларини ижро этадилар.

Москвалик бу коллектив яқинда ташкил топган. Тошкент унинг сафар маршрутида дастлабки шаҳар, темирйўлчилар саройидаги томошалар эса, ўзига хос дебют бўлди.

(ЎзТАГ).

Сизга ярашмагай бу сўзлар

Дугонам Мастурахон билан Оқтепада автобус кутардик. Офтоб борлиққа ёйилган, одамлар одатдагидек серташвиш қиёфада, ҳамма ўз манзилига шошган...

Автобус кутавериб, тоқатимиз тоқ бўлгани-чи! Бекат одамларга тўла. Ниҳоят, автобус келиб тўхтади. Тапир-тупир, ур-йиқитни кўрсангиз эди! Амал-тақал қилиб чиқдигу, ўзимизни ўриндиққа отдик.

Руҳимиз енгил тортиб, йўлга тушдик. Автобус ҳар қадамда тўхтарди. Навбатдаги бекатда йўловчилар кўп чиқишди. Яна тиқилинч, диққанафаслик!

Бир аёл қизчаси билан тиқилинчга ўзини урмоқчи бўлганди, ҳайдовчи эшикни ёпиб қўйди. Ҳалиги аёл овозининг борича бақирди: «Оч, эшикни! Очмасанг, илойим аварияга учрагин! Жарга қулаб кетгин! Жувонмарг, олиб кетсанг ўласанми?!» Унинг оғзидан шундай ҳунук иборалар чиқардики... Ҳайдовчи карахт эди. Очса, оёқ қўйишга жой йўқ. Йўловчилар орасида ғала-ғовур бошланди:

— Шарманда! Одамлар унга нима ёмонлик қилди экан? Э, ҳайданг! — дейишганидан кейин, автобус ўрнидан қўзғалди.

Дугонам менга, мен унга ҳайрон бўлиб боқдик.

«Аварияга учра!». Юрагим беихтиёр музлаб кетди. То манзилга етиб келгунча шу воқеа таъсирида келибман. Қандай ҳунук жаранглади-я!

Биз-ку соғ-омон манзилга етиб келдиг-а, аммо бари бир узоқ вақт ўша манзара кўз ўнгимдан кетмади.

Балки ўша аёл жуда ҳам шошаётгандир, дейман-у...

Ҳайдовчини эса мутлақо айблай олмайман. Ахир, орқада ҳам худди шу номердаги автобус келаётган эдику.

Ҳаётда бу каби тасодифларга тез-тез дуч келиш мумкин. Негадир ана шу кичик тасодифлар турмушимизнинг аҳамиятсиз икир-чикирларига айланиб бораётир.

Ўша аёл ҳар қандай вазиятда ҳам жамоат орасида ўзини тутса бўларди. Унинг ўша қиёфасига ўта ҳунук сўзлар қанчалар ярашмаганини кўрсангиз эди!..

Нигора ПУСУРМОНОВА.

Сўлим оқшом келинчаги.

З. Ҳайдаров фотолари.

Нурафшон йўл

Пора олди, қўшиб ёзди,
туймади,
Нафси наҳанг отган баъзи
қузғунлар.
Элни эмас, доим ўзни ўйлади,
Мисли гуллар ичра унган
юлдузлаар.
Не саодат, қуёш кулди нур
сочиб,
Ёлқинидан чароғондир бу
кунлар.
Айтилмоқда кўнгилдаги
гап очиқ,
Ечилмоқда юракдаги тугунлар.
Бу Адолат қуёшидир
порлаган
Ёғдусидан тозаланур бу
ҳаёт,
Рўшноликка эришар эл
оқибат,
Бахт нурига йўғрилгайдир
мавжудот.
Моҳир қўллар бунёд этар,
бўстонлар,
Кўр тўкилур, танти деҳқон
изидан.
Уйғонмоқда ғафлат босган
виждонлар,
Нур ёғилиб асл инсон
юзидан.

Аъзам РИЗҚИЕВ.

Уй бекалари, Сизлар учун

⊙ Уй бекаларининг аксарият кўпчилиги сут идишларини иссиқ сувда ювишади. Бу нотўғри. Негаки, иссиқ сув идиш деворларидаги сут қолдиқларини ивитиб, қуюқ масса ҳосил қилади. Шу боис ҳам идишни олдин совуқ, кейин эса иссиқ сувда ювган маъқул.

⊙ Сутни узоқроқ муддат сақламоқчи бўлсангиз, унга бир чимдим туз ташлаб қўйинг. Ана шунда сутнинг сифати бўзилмайди.

⊙ Пичоққа юққан балиқ, пиёз ёки саримсоқ ҳидини йўқотиш учун пичоқни бир зум оловга тутиб, сўнгра совуқ сувда ювиш кифоядир.

⊙ Маълумки, картошка ва бошқа шунга ўхшаш сабзавотларни тозалаганимизда қўлимиз тезда қораяди. Қўлингиздаги бу қорамтир ранг вақт ўтиши билан йўқолади, албатта. Мабодо, зудлик билан қаёққадир кетишингиз ёки меҳмонларни кутиб олишингизга тўғри келиб қолса, лимон пўчоғи билан артинг, қўлингиз оппоқ бўлади-қолади.

Худойназар **ЖУМАНАЗАРОВ** тайёрлаган.

Турмуш чорраҳаларида

Бахт кулиб боқса...

Қизи Иқболнинг турмуши бузилгандан буён Эътиборхоннинг ҳузур-ҳаловати йўқолди. Унинг қош-қовоғига қараб эзилар, кўнглини кўтаролмай ҳуноби ошарди. «Бугун учрашувдан қандай гап топиб келаркин?» деб, тиқ этса эшик пойларди. Иқбол уйга ланж қиёфада кириб келди.

— Маҳфуза опага ҳам ҳайронман, йўқ деганимга қўймай топганлари ошпаз билан шофёр, келиб-келиб шулар менинг тенгим бўлдими?

Она лабини тишлади: «Энди ҳеч кимни кўрсатманг, деб туриб олса-я?» деган ҳаёлда:

— Шунга ҳам ҳафа бўласанми қизим, энди ҳамма топаверади, юраги ачигандан, танигасидан топади-да, бегона бўлса топ?рмиди? Ўзи бошида адашдинг. Эринг ҳам ёмон йигит масди. Охирги пайтда ўзинг ҳам жуда оширвординг. Айтганингни олиб берса, машинада юрсанг, ҳурматингни жойига қўйса, барча ишни ўзларига юклаганингдан кейин ҳам тўнини тескари кийиб олдида! — деди.

— Ўтган гапни қўзғаб нима қиласиз? Ўзи шундай ҳам юрагим сиқилиб кетаяпти.

Иқбол ўз хонасига кириб, диванга ёнбошлади. Вазада турган чинни гулга қараб жилмайиб қўйди. Ҳозир кетворган бир йигит орқасидан юрибди. Муомаласи яхши, гаплари маъноли, кинога таклиф қилганда қандай қилиб «хўп» деб юборганини ўзи ҳам билмай қолди. Термулиб туришлари юрагини жизиллатгандек бўлди. Қани энди шундай одам бир умрлик ҳамроҳинг бўлса! Иқбол ўз уй-ҳаёлидан ўзи маст эди.

* * *

Эшикдан нимдош атлас кўйлак кийган, бошида ранги ўчган рўмол, оёғига уринган туфли кийган истараси иссиққина бир аёл кириб келди. Иқболхон билан худди эски танишлардек очилиб-сочилиб сўрашди. Дастурхонга ўтиришгач, ўғлининг ақли-ҳуши, заводда илғорлигидан тортиб, уй ишларидаги миришкорлигигача тўлиб-тошиб сўзлади.

Эътиборхон унча рўйхуш бермай, гапни қисқа қилиб: «Қизимиз ҳеч кимга кўнмаяпти», деб қўя қолди.

Кўчага чиққач Вазирахон ўз-ўзига гапириб борарди: «Ўғлим иқи суйганини топганда, энди нима дейман? Ё тўним бўлмай ўлсин-а, манам содда бўлмасан ишдан чиқиб тўғри келавераманми, уйга бориб кийиниб келсам бўларди-ку?»

Келаси якшанбада Вазирахон янги тиктирган атлас, ярқираган импортний туфлисини кийиб, бошига минг симли зар рўмолини ўради. Тилла тақинчоқларини тақди-да, гапга чечан, савлатликкина деб, ёнига овсинини олди.

Улар эшикдан савлат тўкиб кирганда Эътиборхон ўзини йўқотиб, гангиб қолди. Тўрдаги ясоғлик уйга бошлади, пишиб турганди деб иккита пахта гулли косада суюқ ош кўтариб кирди. Ҳар кирганда вақти хушлиқ тилаб, мулозаматни ҳам ўрнига қўйди.

Иқболнинг енгидан биров аста тортгандек бўлди, у орқасига ўгирилиб курсдоши Робияни кўрди.

— Боядан бери чақираман, эшитмайсан, бунча хаёл сурмасанг. Ўтган ҳафта кўрганимда ёнингда йигитинг бўлгани учун индамай қўя қолдим. Балосан, юрсанг ҳам билиб юрибсан. Акромжон жуда яхши йигит.

— Уни қаердан танийсан?

— Бир маҳаллада яшаб, нега танимас эканман... Оиласида ҳам энг эпчил, чаққон, ишбилармони. Бахтинг бор экан, сенга ишқи тушибди. Ўзи трактор заводининг илғор ишчиларидан, отаси мактабда қоровуллик қилади. Уйидан тиқ этиб жанжал чиққанини ҳали ҳеч ким эшитмаган.

Робия бекатга етиб келгунча яна алланималарни гапирди, аммо Иқболнинг қулоғига гап кирмасди. Автобус келгач, қуюқ хайрлашиб ажралишди. Уйи яқин бўлгани учун Иқбол пиёда кетди.

— Нега, нега энди ишчи, қоровул.

* * *

Иқболни кўриб Эътиборхон эшилиб кетди:

— Пешонанг ярқираган экан, қизим. Хотин кишининг қирқ чироғи бор дейишади, бири ёнмаса, бири ёнаркан. Агар юлдузинг юлдузига тўғри келса?.. Бугун шунақангги зўр совчилар келдики, кўрсанг нақ оғзинг очилиб қоларди. Тагли-зотли, данғиллама участкали, ўзига тўқлардан. Ўғли ҳам топармон-тутармон, келажаги бор йигит, заводда инженер экан.

— Зебу-зийнатга, ҳашаматга зўр бериб оғиз кўпиртирадиганлар инсон қадрига етармикан?

— Сенга нима бўлди ўзи, охирини ўйласанг-чи? Бордан юқади-да. Йўғига тегиб, ундан нима кўрдинг? Биринг икки бўлмади-ку!

Иқбол худди ҳозир бой хотин уни зўрлаб уйига олиб кетадигандек қўрқиб кетди. Шундагина Акромжонга жуда ўрганиб қолганига, узоқроқ кўрмаса соғинишига иқрор бўлди.

* * *

Бугун Акромжоннинг кайфиятиёмон, илгаригидек Иқболни кулиб, илиқ қаршиламади. Негадир унга синовчан қараб турарди.

— Сизга сира тушунолмай қолдим Иқболхон, ишчини— камбағал, инженерни —бой десангиз. Ойимлар уйингизга борган эканлар. Икки маротаба ҳам рад жавобини олибдилар.

Бу гулшан ичраки йўқтур бақо гулига сабот,
Ажаб саодат эрур чиқса яхшилик била от.

Алишер НАВОИЙ.

Иқбол нима деб жавоб беришини билолмай қолди. Бир оз ўзига келгач:

— Вой муғомбир-эй, ҳали шунақа ҳунарларим ҳам бор денг, разведкангиз жуда яхши ишларкан, билдирмай роса синабсиз-да? — деди.

— Сутдан оғзи куйган қатиқни ҳам пуфлаб ичаркан. Синаш ўз йўлига, ўзингиз нима дейсиз?

Иқбол кутилмаган вазиятдан ўнғайсиз аҳволда қолди. Хўп деса ҳаммаси қайта бошланади, чидаши керак, яна қанча, номаълум. Йўқ, деса яна бир ўзи хаёллари оғушида ёлғиз қолади.

— Майли, бугун сизни қийин-қистовга олмай, яхшилаб ўйлаб кўринг, буни умр савдоси дейдилар.

* * *

Иқбол почта қутисидан газетани олар экан, биринчи бетдаги сурат унга танишдек туюлди. Ҳа, ҳақиқатда бу Акромжон эди. Шошилиб мақолага кўз югуртирди. Заводнинг илғор инженери, политехника институтининг битирувчиси ҳозирда цех бошлиғи лавозимига кўтарилгани ҳақида ёзилганди. Иқбол яйраб кетди. Унинг кўзларида севинч ёши қалқирди, Иқбол уни бир умрга севиб қолган эди-да.

Ҳабиба МАНСУРОВА,
Тошкент Давлат университетининг ўқитувчиси.

Мажозий қатралар

ГЎШТ ВА ПИЁЗ

Тандирдан эндигина узилган сомса ичидаги гўшт ва пиёз, қарангки тилга кириб бир-бирлари билан тортишиб қолишди.

Гўшт деди:

— Мен туфайли сомсанинг номи машҳур, хўрандалар еганда лаззат олишади. Сен эса аччиқ пиёзсан-да, аччиқлигингча қолаверасан.

Хўрлиги келган пиёз ҳам бўш келмабди:

— Ҳой, тилга эҳтиёт бўл, ахир мен бўлмаганимда, сен сомса бўлмасдинг.

Бу гапларни эшитиб турган сомсапаз:

— Ҳа, нима гап, яна жанжалми? — деди. Гўшт ва пиёз жим бўлди.

Шу пайт харидор келиб қолди.

— Э, э, э, ассалому-алайкум. Сомсадан олинг, — деди сомсапаз қуллуқ қилиб, — иссиққина, а, лаббай, адашмадингиз, худди сиз қидирган сомса мана шу биздагиси. Лаббай, ичидами, қўйнинг гўшти-ю, думба ёғи бор, олинг, оп қолинг...

Бу гаплардан кейин гўшт мағрурланиб: «Кўраяпсанми, энди кимлигимни билгандирсан-а?» деб қўйди. Сомса ичи пиёзга тўлиб турса ҳамки, бир чимдим гўштнинг гапидан лол бўлиб қолаверди.

СУВ ВА ДАРАХТ

Балчиқ босган бир анҳордан оқиб келаётган сув, атрофида ўсиб турган қийшиқ дарахтга деди:

— Бунча қийшайиб турмасанг? Белинг синиб, башаранг буришиб қолибди-ку! Ўзи номинг нима, олчамисан ёки ўрик?

Анҳорнинг роса булғанган сувидан ичавериб оғир аҳволга тушиб қолган дарахт тилга кириб, сўниб бораётган шохларини шитирлатиб дебди:

— Атрофингга назар сол, қирғоғингда синиб, қуриб етган дўстларим ҳам бир вақтлар мағрур эдилар. Сенинг ифлос сувингни ичавериб, шу аҳволга тушишди. Агар сен худди ҳозиргидек беш қўлингни оғзингга тиқиб завод ва фабрикаларнинг чиқиндиларини ўзинг, ники қилиб олаверсанг, эртаиндин менинг ҳам ҳолимга «вой» бўлади.

Ўзининг жилдираб оқишига маҳлиё бўлган анҳорчанинг суви дарахтнинг қийшайиб, буришиб қолганига аслида ўзи сабабчи эканидан лол қолди.

Абдисами ҲАҚБЕРДИЕВ.

Қулоққа чалинган гаплар

— **Қулоққа дарров учрашинг!**
— **Қулоққа ким охири!**
— **Қулоғингиз оқадими!**
— **Қулоғингиз оғирмасми!**
(Поликлиникадаги гаплар).

— **«Кўктеракка қаердан чиқилади!»**
(Автовокзалда йўловчи сўроғи).

— **«Эргаш акага бозордан уйгача эчки эргашиб келди».**
(Ўқувчининг эргаш гапга мисоли).

— **«Ўғлимнинг пешонаси шўр бўлмаса, қизларнинг заҳарига уйланармиди!».**
(Бир онанинг ҳасрати).

— **«Илтимосим ерда қолмасин, болам, импорт кўйлагингизнинг қизилидан берсангиз, 100 сўмни тишимнинг кавагида асраб юрибман-а!».**
(Харидор хола илтимоси).

Анвар МИРЗАЕВ.

Шаҳримиздаги 127-ўрта мактабда хор ташкил топганига унча кўп бўлгани йўқ. Уни оддийгина «Гунча» деб аташади. Фрунзе район мактаблари кўригида биринчиликни олган мазкур хор коллективига Раъно Изроилова раҳбарлик қилади.

СУРАТДА: Р. Изроилова хор қатнашчилари билан.

Икки дугона кетиб борарди. Бирининг сочлари тақимига тушган, иккинчисиники қисқароқ, тўлқинланиб турган денгизни эслатарди. Ўзига шунчалик ярашганки, беихтиёр қай бирига ҳавас қилишни билмай қоласиз. Уларга ўхшашни жуда-жуда хоҳларсиз!! Ундай бўлса, мурожаат қилишингиз мумкин. Бу ерда Нуринисо опа Юнусобод массивининг марказидаги 158-сартарошхонага Эргашева каби олижаноб усталар олтиндан қиммат маслаҳатларини аямайдилар. Штатсиз мухбиримиз Нуринисо опага учрашиб суҳбатлашди.

СОЧЛАРИМ ТОЛИМ-ТОЛИМ

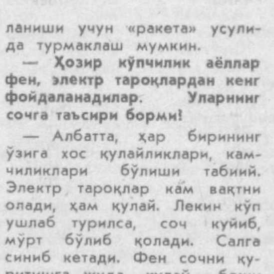

— **Нуринисо опа, сочни қандай парвариш қилиш зарур! Масалан, ювганда, тараганда...**

— Аёллар фақат кийимга эмас, сочга ҳам алоҳида эътибор беришлари лозим. Қанчалик чиройли кийинманг, сочингиз пала-партиш бўлса, сиздан атрофдагиларнинг ихлоси қайтади.

Ёғлиқ сочларни 4—7 кунда, қуруқ ва нормал сочларни эса ҳафтада бир марта ювиш етарли. Ёғлиқ сочга суюқ совун ёки шампунь ишлатилгани маъқул. Лекин иссиқ сув билан ювиш ва иссиқ шамол ёрдамида қуритиш асло мумкин эмас. Акс ҳолда ундаги ёғ миқдори ошиб кетади.

Агар сочингиз ҳурпайиб туришини хоҳласангиз, бир литр сувга ярим чой қошиқ уксус ёки лимон кислотаси қўшиб чайишни тавсия қиламиз. Ора-орада гўшт қиймалагичдан чиқарилган пиёз суртиб турилса у сочни тўкилишдан сақлайди. Қатиқ сочнинг ўсишига катта ёрдам беради, унга ялтироқ, майин тус бағишлайди.

Соч тарашнинг ҳам ўз йўллари бор. Одатда, узун сочлар пастдан юқорига, калта сочлар эса аксинча таралади. Шунда тўкилиш кам бўлиб, чигили осонгина ёзилади. Жуда қаттиқ тароқдан фойдаланмаслик керак. Махсус чўткалар сочни тартибга келтирибгина қолмай, балки массаж ҳам қилади. Сочингизни иложи борича очиқ ҳавода таранг.

— **Соч турмаклашнинг қандай турлари бор! Уларни қўллашда нималарга эътибор бериш керак!**

— Турмаклар жуда хилма-хил. Масалан, ҳозир бриз, аврора, каре, гарсон мода тусига кирган. Мижозларнинг асосан юз тузилишига кўра турмаклаш, формага солишни тавсия қиламиз. Турмаклаш ҳуснга ҳусн қўшиши, ҳатто юзнинг айрим нуқсонларини билинтирмаслиги керак. Лекин маълум шароитни ҳисобга олмай, дуч келган вақтда сочни хоҳлаганча турмаклаб кетавериш ярамайди. Масалан, кечки пайт «фантазия», кундузи «япончка» турлари мувофиқ келади. Соч узоқ вақтгача титилмай, яхши сақланиши учун «ракета» усулида турмаклаш мумкин.

— **Ҳозир кўпчилик аёллар фен, электр тароқлардан кенг фойдаланадилар. Уларнинг сочга таъсири борми!**

— Албатта, ҳар бирининг ўзига хос қулайликлари, камчиликлари бўлиши табиий. Электр тароқлар кам вақтни олади, ҳам қулай. Лекин кўп ушлаб турилса, соч куйиб, мўрт бўлиб қолади. Салга синиб кетади. Фен сочни қуритишга жуда қулай, боши оғрийдиганларга фойдаси бор. Аммо аллергия келтириб чиқариши ҳам мумкин. Эски усулдаги бигуди сочни яхши ушлайди, бироқ сочни тортиб ўраш натижасида тўкилади.

— **Маълумки, ҳозир соч масаласи асосий муаммолардан бири ҳисобланяпти...**

— Ҳар бир аёлнинг ўзига хос диди бор. Кимдир калта сочни, кимдир узун сочни яхши кўради. Ҳар ким ўзига ярашганини, ёшига муносибини танлаши керак. Мен аёлларимизга шундай маслаҳат берардим: агар сочингиз узун, қалин бўлса, тегмаганингиз маъқул. Баъзан соч сийрак бўлиши мумкин, бу ҳолда учини бироз текислаб, химия қилинса, тез ўсади.

— **Соч тўкилиши, қазғоқ каби етишмовчиликларнинг сабаби нимада! Қандай қилиб уларнинг олдини олиш мумкин!**

— Организмда витаминларнинг етишмаслиги, ошқозон-ичак тракти ёки нерв системасининг бузилиши натижасида соч тўкилади. Бундай ҳолда В витаминига бой овқатларни истеъмол қилиш керак. Бир ош қошиқ канакунжут мойи, икки чой қошиқ хина суви ва олти ош қошиқ одеколондан тайёрланган аралашмани суртиб, махсус чўтка билан тараш яхши натижа беради. Қуёш нури сочнинг ўсишини тезлаштиради, шунинг учун ёз ойларида офтобда бошяланг юришга ҳаракат қилиш керак.

Қазғоқ бош териси қуриганда пайдо бўлиб, кўпинча соч тўкилишининг асосий белгиси ҳисобланади. Қазғоқни йўқотиш учун бир ош қошиқ майдаланган қирқбўғин, шунча миқдорда арника гулини икки стакан доғ сувга аралаштириб, қайнатиш зарур. Совугач, кун ора ухлашдан 1—1,5 соат аввал бошга суртилади.

— **Суҳбатимиз охирида сартарошхонангиз ҳақида гапириб берсангиз.**

— Сартарошхонамиз 1983 йилда очилган. Аёллар ва эркаклар салони кичкинагина бўлса ҳам, шароитлар етарли, зарур анжомлар ўз вақтида етказиб турилади. О. Еремеева, М. Вок, В. Қосимова, М. Шарафиддинова, Н. Бобоева каби малакали усталар ишлашади. Улар иш вақтидан 15—20 минут олдин келиб, столларни тозалаб асбобларни шай қилиб қўядилар. Усталарнинг биринчи галдаги вазифаси — ораста, тартибли бўлиши, иккинчидан мижозларни, албатта, ширинсўзлик билан кутиб олиши лозим.

Суҳбатни
Адолат ДЎСТМУҲАМЕДОВА ёзиб олди.

Шифобахш неъматлар

«Олтин ёмби»нинг хосияти

Шарқ халқлари табобатида беҳи асабни хотиржамлаштирувчи, тетиклаштирувчи, кайфиятни зиёдалаштирувчи, фикрларни теранлаштирувчи, изтиробли бош оғриғига енгиллик берувчи, юракни мустаҳкамловчи, жигар, меъда фаолиятини яхшиловчи, иштаҳа уйғотувчи беозор неъмат сифатида қўлланиб келинган. Беҳи табиатига оид айрим хосиятлардан ҳам тадбиркорлик билан фойдаланилган. Жумладан, нордон-чучук беҳи навлари юракнинг хапириқишига хотима беради, бўза, мусаллас кайфини тарқатади, кўнгил кўпчиши, зўраки қайдни қолдиради, лоҳасликдан қутқаради, сариқ касали, ичўтмага ёрдам беради.

Қадимги манбаларда келтирилган маълумотларга қараганда, беҳи иси одам руҳиятини енгиллаштиради, жиғини сокинлаштиради, аъзоларини табиатан мустаҳкамлашга мойиллик яратади. Халқ медицинаси амалиётида беҳи мевасининг шарбати зиқнафас, ҳиқичоқ, ичбуруғ касалликларига тавсия этилади. Беҳи уруғи асосида дори-дармонлар тайёрлаб ўпка ва нафас йўли касалликлари даволанган. Беҳи уруғи билан узум шарбатининг қайнатмаси камқонликда, ичбуруғда, бавосил касалликларини даволашда фойдаланилади.

Илмий медицинада беҳи уруғидан тайёрланган қайнатма кўз оғриганида, қабзиятда, юқори нафас йўллари шамоллаганида даво сифатида ишлатилади. Беҳи меваси таркибида темир элементи бўлганлиги туфайли у камқонлик билан оғриган беморларга фойдалилиги билан ажралиб туради. Шуни ҳам айтиш керакки, беҳидан суиистеъмол қилинса, ўпка пардасини дағаллаштиради, қалтироқ бериши, қулунж чақириши мумкин. Шу боисдан ҳам беморлар беҳини асал билан ёхуд арпабодиён билан истеъмол этадиган бўлсалар, асоратдан мусаффо бўлишлари мумкин.

Доно ХЎЖАЕВА,
доришунос.

Исириқ тутуни

(ШИНГИЛ ҲИКОЯ)

Зариф дарсхонасидаги печканинг қопқоғини ёпмай, тутаб ёнаётган намхуш ўтинни пуфлайвериб кўзи ачишди.

— Вой, омон бўлгур-эй, тутуннинг ичида қолиб кетибсан-ку, қўй, ёнмаса-ёнмас. Ҳаво ҳам илиб қолди, болам, — деди дарсхонага кириб келган Руқия опа ва деразаларни очиб, хона ҳавосини янгилади.

— Ёмон тутун экан, — деди Зариф дарс тайёрлашга ўтираркан, ачишган кўзларини ишқалаб. Тутуннинг заҳридан томоғи ҳам ачишиб йўталиб-йўталиб қўярди.

Руқия опа бу вақт хокандозга исириқ солиб, хонада тутатди.

— Мана бунга бағрингни, юз-кўзларингни тут.

— Қизиқсиз-а, ойи, ўзим аранг қутулдим-ку тутундан.

— Жон болам, бу яхшиси. Қўрқмасдан бағрингни тутавер.

Зариф исириқ тутунига бағрини тутади. Ундан кўзи ҳам, димоғи ҳам ачишмайди. Қайтанга баҳри-дили очилиб кетади. Бундан у ҳайрон:

— Қизиғ-а, ойи. Ранги бояги тутунга ўхшасаям, буниси яхши экан...

Руқия опа бундан вазмин тортиб, маъюс хаёлга чўмади: «Баъзи одамлар ҳам сиртдан бир-бирига ўхшайди-ю, лекин бирининг тили аччиқ-одамларга заҳар сочади, бирининг тили эса ширин — одамларга асал-бол тутгандек бўлади.

Руқия опа болам ёш, покиза қалбига оғир ботмасин, дея фикрини Зарифга айтишдан ўзини тийди.

Ғани АБДУЛЛАЕВ.

Оталиққа ғамхўрлик

Ўзбекистон пойтахти Собир Раҳимов райони китобсеварлар жамияти аъзолари Тошкентдаги 24-болалар уйи кичкинтойларига С. Маршак, К. Чуковский, А. Барто, ўзбек муаллифлари — Қ. Муҳаммадий, Р. Фарҳодий асарларидан иборат кутубхонани туҳфа этдилар. Тошкентдаги 35-болалар уйи-интернати тарбияланувчилари ҳам оталиқ ташкилотдан нашрлар тўпламини совғага олдилар. Собир Раҳимов райони китобсеварлари яхши ишларни давом эттиришга қарор қилдилар. Улар уруш қатнашчилари госпиталини, қариялар пансионатини ҳам оталиққа олдилар.

(ТАСС).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўқишга марҳамат!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги «УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ихтисослашган тресги базасидаги

7-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1988—89 ўқув йили учун

ҚЎШИМЧА

Ўқувчилар қабул қилади

Билим юрти қуйидаги ихтисосликлар бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлайди: ёритиш ва ёритиш системалари бўйича электр монтажчи, иккиламчи коммутация занжирлари бўйича электр монтажчи, кучланиш шахобчалари ва электр асбоб-ускуналари бўйича электр монтажчи, контроль ўлчов приборлари ва автоматлари ремонти бўйича слесарь, киномеханик (фильмларни текшира олиш ишини бажара оладиган), радиотелевизион аппаратуралари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича радиотелемеханик, электр-газ пайвандчи.

Ўқиш муддати — 1, 2, 3 йил.

ЎҚИШГА 14,5 ва УНДАН КАТТА ЁШДАГИ, 8-10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10-синфни битириб билим юртига ўқишга кирганлар ойига 30 сўмдан 37 сўмгача стипендия билан таъминланадилар; 8-синфни битириб ўқишга кирган ўқувчилар эса давлат таъминотида бўладилар. Улар 3 йил таълим олиб, ўрта маълумот ва касб эгаллаб чиққанлиги ҳақидаги дипломга сазовор бўладилар.

10-синфни битирган ва «Иккиламчи занжирлар электр монтажчиси» ихтисоси билан ўқиётган қизлар 6 ой таълим оладилар. Уларга ойига 76 сўм стипендия тўланади.

Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган ва электр монтажчи ихтисоси бўйича ўқишга кирган ёшларга ойига 76 сўм стипендия тўланади, улар учун ўқиш муддати қисқартирилган (10-синфни тамомлаганлар учун — 6,5 ой, 8-синфни тамомлаганлар учун 10,5 ой).

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Билим юртидаги ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини битириб чиққан ўқувчилар техникум ва олий ўқув юртларига ўқишга киришда алоҳида имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар ўқишни давом эттириш учун ўрта ва олий ўқув юртларига йўлланма оладилар.

Билим юртида техника ижодиёти, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлаб турибди.

Билим юртига киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари шарт: ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, медицина справкаси (286/У форма), 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида), характеристика, яшаш жойидан справка.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Ивановолик тўқувчилар кўчаси, 8-уй (4, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайлар; 2, 6, 13, 14-троллейбуслар; 3, 33, 34, 40, 45, 50, 54, 57, 58, 80, 99, 182-автобусларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати). Телефон: 53-31-21.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

33-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1988-1989 ўқув йили учун

Ўқувчилар қабул қилади

Билим юрти рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, учиш аппаратларининг йиғувчи-слесари, фрезерчи ихтисослари бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлайди.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқишга 10-синфни тамомлаган кишилар, шунингдек, Совет Армияси сафларида хизмат бурчини ўтаб қайтган, ўрта маълумотли, Тошкент шаҳрида ва Тошкент областининг пойтахтга яқин районларида яшовчи ёшлар қабул қилинади.

Билим юртига қабул қилинганлар 65 сўм стипендия ва ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 процентини олади.

Билим юртидаги ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: паспорт, ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, яшаш жойидан справка, 4 дона фотосурат (3х4 ва 4х5 см. ҳажмида).

Бизнинг адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси 331-уй (8, 30, 151, 171-автобуслар; 6-29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати). Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА:

фрезерчилар, токарлар, слесарлар, штамповкачилар, парчинлаб иш бажарувчилар, кранчилар, гальваниклар, йиғувчи-клепальшчиклар, электр карачилар, қурилиш касбидаги ишчилар.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИГА:

йигирувчилар, ғалтакларни йиғиштирувчилар, калаваловчилар, тўқувчилар, тароқловчилар, текисловчилар, зарядловчилар, тароқлаш машиналарининг операторлари, йигирув ва тўқув ишлаб чиқариш мастерларининг ёрдамчилари.

АХБОРОТ ВА ИШГА ЙЎЛЛАНМА УЧУН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА — АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОЛАРИГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

Марказий бюро — Космонавтлар проспекти, 6-уй.
Акмал Икромов района — Фарҳод кўчаси, 21-уй.
Киров района — Энгельс кўчаси, 48-уй.
Куйбишев района — К. Маркс кўчаси, 59-уй.
Ленин района — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй.
Октябрь района — У. Юсупов кўчаси, 3-уй.
Собир Раҳимов района — Қорасарой кўчаси, 270-уй.
Сергели района — Спутник массиви, 2-квартал, 69-уй.
Фрунзе района — Ш. Руставели кўчаси, 87-уй.
Ҳамза района — М. Ҳасанова кўчаси, 10-уй.
Чилонзор района — Чилонзор массиви, 2-квартал, 3-уй.
Улуғбек посёлкаси — К. Маркс кўчаси, 1-уй.

Бугун—Совет милицияси куни

Осойишталик посбонлари

Фоторепортаж

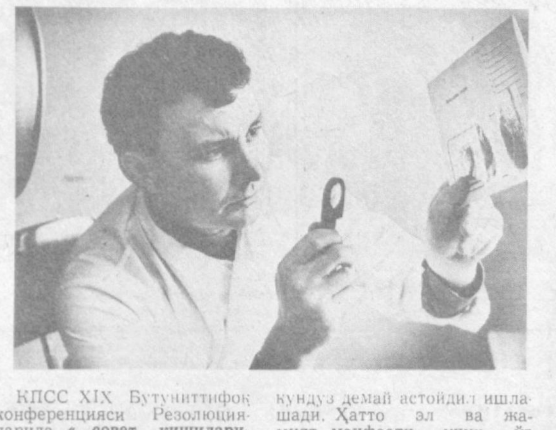

КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси Резолюцияларида **«...совет кишиларининг ҳалол ва юксак унумли меҳнат қилиши асосидагина барча иқтисодий ва социал вазифалар ҳал этилишини таъминлаш мумкин»**, дейилган сўзлар бежиз айтилмаган. Масалан, биргина ҳалолликни олайлик. У бор жойда самимият ва садоқат бор. Ишчанлик, унумлилик, қолаверса тўғрилик бор. Кишиларимизнинг тинч ва фаровон турмуши мана шу ҳалоллик туфайлидир. Лекин ҳаётда қарама-қаршиликлар кўп экан, албатта ҳалоллик билан бир қаторда баъзан бўлсада нопокликлар ҳам учраб туриши табиий.

Бугун биз кенг газетхонларга таъриф ва тавсифини келтираётган милиция хизматчилари ана шу ҳалолликни ёқловчи, нопокликни қораловчи, жамиятимиз осойишталигини кўзловчи кишилардир. Шунинг учун ҳам уларни халқимиз осойишталик посбонлари деб аташади. Чунки улар эл тинчини кўзлаб кечани кеча, кундузни кундуз демай астойдил ишлашади. Ҳатто эл ва жамият манфаати учун ўз жонларини қурбон қилишдан ҳам қайтмайдилар. Биз бугунги байрам — Совет милицияси кунида бундай фидойиларнинг номларини жуда кўплаб келтиришимиз мумкин. Яхшиси, сиз азиз оқшомхонларга уларнинг шарафли хизматидан баъзи лавҳаларни келтирсак ҳамма нарса ўз-ўзидан сизга аён бўлади-қолади.

Диққатингизга ҳавола этилаётган ушбу фоторепортажда эксперт-криминалистлар хизматидан бир лавҳа келтирилган.

Маълумки, гувоҳсиз жиноятларнинг очилишида уларнинг хизмати беқиёс. Катта машъум воқеа сабабчилари «эҳтиётсизлик» билан қолдирган изларни топиш ва шу орқали жиноятчини тезроқ қўлга олиш ички ишлар органларида хизмат қилаётган ана шу касб эгаларининг маҳоратига боғлиқ. Биргина шу йилнинг ўзида шаҳар ички ишлар бошқармаси системасидаги эксперт-криминалистлар ҳаракати билан 150 дан ортиқ жиноят очилди.

Катта эксперт, милиция капитани Тоир Ҳусаинов шаҳар ички ишлар бошқармасининг эксперт-криминалистика бўлимининг моҳир ходимларидан. У бармоқ излари билан ишлашга ихтисослашган бўлиб, ўтган ўн ой мобайнида 50 га яқин жиноятчини фош қилди.

Йигитлик бурчини Афғонистон диёрида ўтказган Сергей Егоров ўз ўрнини осойишталик посбонлари сафида деб билди. Милиция катта сержанти С. Егоровга жиноий ишларни очишда унинг садоқатли ити яқиндан ёрдам бермоқда. Фақат шу йилнинг ўзида унинг тўрт оёқли дўсти «Ральф» ўттиздан зиёд жиноятчини тутишда иштирок этди. Хизматдаги ютуқлари учун собиқ чегарачи, комсомол аъзоси С. Егоров «Совет милицияси аълочиси» кўкрак нишони билан тақдирланди.

Гражданларнинг шахсий мулкини «ёмон кўзлардан» асраш — совет милициясининг асосий вазифаларидан бири. Куйбишев район ички ишлар бўлими ҳузуридаги идорадан ташқари соқчилик бўлимининг 5-марказлашган соқчилик пульти ходимлари турар жойларни қўриқлашади. Биз пульт ходимларини учинчи уринишдан сўнггина суратга олишга муваффақ бўлдик. Икки марта улар квартиралардан келган ташвишли хабарни текширгани зудлик билан жўнаб қолишди. Группа воқеа содир бўлган жойга ўз вақтида улгургани учун уйга кирмоқчи бўлган кимсалар эшикни бузишга ишлатган ломни ташлаб жуфтакни ростлаб қолишибди. Эксперт-криминалист хонани кўздан кечиргунча «Нива» автомашинаси рациясидан яна ташвишли хабар эшитилди. Группа зум ўтмай ортига қайтди. Эшикни очиб ичкарига кирган уй эгалари пультни хабардор қилишни ёддан чиқариб қўйган эканлар.

Ниҳоят фотоаппаратни ишга солиш имконияти туғилди. Мана улар — ҳалол меҳнат туфайли топилган бойликни асрашга даъват этилган йигитлар (чапдан ўнгга) навбатчи инспектор милиция лейтенанти Б. Юсупов, милиция катта сержанти С. Муродов, милиция катта сержанти Б. Абдуллаев, милиция сержанти А. Иброҳимовлар.

Фоторепортажни тугаллаб редакцияга қайтар эканмиз яна бир милиция машинаси шошилинч йўлга тушди. Осойишталик посбонларининг машаққатли ишларида уларга ҳамиша муваффақият ёр бўлсин. Бу — бизнинг истагимиз. Бу — элнинг истаги.

М. КОМИЛЖОНОВ.
М. Нуриддинов фотолари.

Ветеран

Қаҳҳор Ҳасанов бутун умрини совет милицияси хизматига бахшида этганлардан бири. Унинг кўп йиллик хизматлари муносиб тақдирланган. Қаҳҳор ака меҳнат ветеранидир. У 1930 йилнинг 7 майида Тошкент шаҳар Октябрь районидаги «Хизматчи» маҳалласида туғилди. 76-ўрта мактабнинг 10-синфини битиргач, Ленин номли Тошкент Давлат университетининг юридик факультетига ўқишга кирди. Уни муваффақиятли тугатиб, Тошкентдаги 13-милиция бўлимида, кейин Киров районида участка инспектори бўлиб ишлади. Милиция майори унвонига сазовор бўлгач, ўн бир йил давомида С. Раҳимов район ички ишлар бўлимига бошчилик қилди.

Собиқ милиция майори Қ. Ҳасанов муттасил 30 йил совет милицияси сафида нуқсонсиз ишлади. Унга «Меҳнат ветерани» медали ва жанговар хизматлари учун «МВД аълочиси» медали берилган.

Қ. Ҳасанов онлада пири бадавлат отахон. Унинг беш ўғил, беш қизи, 26 набираси бор. Фарзандларининг бири ишчи номини шарафлаётган бўлса, бири студент, бири Совет Армияси сафларида хизмат қилмоқда, набиралар боғча ва мактабда...

Қ. Ҳасанов ўзи яшаётган Тошкент шаҳар Октябрь районидаги «Хизматчи» маҳалла комитети раиси. У 1986 йилдан бери Октябрь район ички ишлар бўлимига қарашли идорадан ташқари соқчилик хизмати бўлимида ишлаб келмоқда. Ҳа, собиқ милиция майори Қаҳҳор Ҳасанов бошлиқ 2-участка қоровуллари Тошкент бадиий буюмлар фабрикасида ўз постларида ҳамиша ҳушёрдирлар.

А. ТОЛИПОВ.

Тунда узилган ўқ

ЁКИ МИЛИЦИЯ ХИЗМАТЧИЛАРИНИНГ ҲУШЁРЛИГИ ОҒИР ЖИНОЯТ ҚИЛГАН КИМСАЛАРНИНГ УШЛАНИШИГА ОЛИБ КЕЛДИ

Ҳеч нарсани назардан қочирмаслик, шубҳали туюлган ҳодиса ва воқеани синчиклаб текшириш, арзимаган икир-чикирлардан мантиқан тўғри хулоса чиқаришга одатланиш милиция ходимининг зарурий хислатига айланиши керак. Шундагина у эл осойишталиги посбонлигига ўзини шай ҳисоблаши мумкин. Киров район ички ишлар бўлими ҳузуридаги идорадан ташқари соқчилик бўлими ходими милиция катта сержанти Раҳмонберди Бегалиев ва Игорь Микоталар ана шу ҳақда суҳбатлашиб ўтиришарди. Бирдан ўқ овози эшитилди.

«ТашГРЭС» микрорайонида тунги навбатчиликни ўтаётган йигитлар бир-бирларига маъноли қараб олишди. Уларнинг «Яна» лақабли итлари бирор шарпани сезгандек бетоқатланди. Соат миллари тунги тўртларга яқинлашмоқда эди. Товба, ҳақиқатан ўқ узилдими ёки бирон нарса... Ўйлаб ўтиришга вақт йўқ эди.

Милиционерлар «Энергетик» маданият уйи биноси олдига чопиб етиб келишганда иккинчи ўқ овози сукунатни бузди. Шубҳага ўрин қолмади. Шу ерда уларнинг кўзлари темир йўл томон бораётган уч ўсмирга тушди. Орқасидан қувиб боришдан наф йўқ. Чунки таъқибни сезиб қолишса, қоронғулик бағрига изсиз сингиб кетишади. Шунинг учун Раҳмонали бошқача иш тутди. Милиционерлар шубҳали кишилар олдини 30-уй ёнидан тўсиб чиқишди.

Кучлар нисбатини тўғри чамалаган Р. Бегалиев тўппончани қинидан чиқариб, йигитлардан тўхташни ва қимирламай туришни қаттиқ талаб қилди, акс ҳолда қурол ишлатишга мажбур бўлиши ҳақида ҳам огоҳлантирди. Милиционерлар тўсатдан пайдо бўлишини тушида ҳам кўрмаган йигитлар саросимага тушиб қолишди. Бўйинбоғи ечиб қўйилган ит аллақачон йигитлар олдида турарди. И. Микота уларни кўздан кечирди. «Тунги меҳмонлар»дан иккита қирқма милтиқ, 10 та ишлатилган ва 5 та ишлатилмаган патрон топилди. Милтиқларнинг бири ўқлоғлиқ эди.

Ёрдамга етиб келган милиция сержанти Ж. Дуйсенов иштирокида шубҳали кимсалар милициянинг таянч пунктига келтирилдилар. Ушланганларнинг шахси аниқланди. Улардан бири «Главташкентстрой»га қарашли 54-механизация бошқармаси қурувчиси А. Толстоусов, иккинчиси Г. Токмашев ҳам худди шу ерда ишлайди. Учинчи шахс С. Сулаймонов эса лак-бўёқ заводининг сантехниги экан. Бу уччала ҳамтовоқ — қотиллик содир этишган. Ўз дўстлари Александр А...ни қасддан ўлдиришган. Ҳар иккала милиционер ҳушёрлиги туфайли жиноятчилар из йўқолмай туриб қўлга олиндилар.

Эл тинчини кўзлаб тунларини беором ўтказаётган, ҳаётини хавф остида қолдириб жиноятчиларни фош этаётган, бурчига содиқ бундай йигитлар шаънига байрам айёмида ҳар қанча таҳсинлар айтилса арзийди.

Ғ. БОЛТАБОЕВ,

Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси матбуот марказининг катта инструктори, милиция капитани.

Участка инспектори

Тошкентнинг Чилонзор район ички ишлар бўлимида бўлган бу воқеа ҳаммани ҳайрон қолдирган эди: жиноят қидирув бўлими бошлиғининг ўринбосари, катта лейтенант Қаюм Баҳриддинов ариза ёзиб, ўз хоҳишига кўра участка инспекторлигига ўтказишни илтимос қилди. У райондаги оператив жиҳатдан ниҳоятда мураккаб бўлган зонага юборишни сўради. Бу зонада жойлашган Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғи, бозор, «Кооператор» ресторани тошкентликлар ўртасида яхши ном чиқармаган эди. Орадан бир йил ўтар-ўтмас мўъжиза рўй берди десак арзийди: жиноятчилик кескин камайди, бу ерда фавқулодда ҳодисалар камроқ юз берадиган бўлиб қолди.

Хўш, нега энди Баҳриддинов яхшигина лавозимни ташлаб, ташвиши кўп бўлган ва баъзи одамлар назарида дуруст бўлмаган ишга ўтди. Қаюм бундай деди: «Бу ерда инсон учун жавобгарликни, унинг тақдири қандай бўлиши учун масъулиятни ўткирроқ ҳис этасан. Участка инспектори кўп иш билан шуғулланиши ҳам менга маъқул тушди. Социалистик мулкни талон-тарож қилиш масалалари, жиноятчини қидириш билан ҳам, тергов билан ҳам шуғулланишга тўғри келади.

Баҳриддинов участка инспектори сифатида ишни нимадан бошлаганини гапириб берди. Тартиб ўрнатиш учун аҳолининг ўзига суяниш керак эди. Ўз группасидаги ходимлар билан уй-жой комитетларидаги йиғилишларга боришди, агар ён атрофда бўладиган воқеаларга лоқайд бўлаверсак, тартиб бўлмайди, деб таъкидлашди.

Ўспиринлар билан ишлашни Қаюм Баҳриддинов жуда муҳим иш деб ҳисоблайди. Ҳақиқатан ҳам балоғатга етмаганлар ҳуқуқ-тартиботни кўпроқ бузадилар. Баҳриддинов иш бошлаши билан милициянинг ёш дўстлари клуби қайтадан ишлай бошлади, бундан 12 йил илгари Қаюмнинг ўзи ана шу клубни очган эди. Ўша кезда Баҳриддинов милицияга ишга кириб, районда балоғатга етмаганлар иши бўйича инспекторликка тайинланган эди. Жиноят қидирув бўлимида ҳам у ўсмирлар билан ишлади.

— Якшанба ва байрам кунлари жуда оғир кунлардир,— дейди Қаюм.— Ишимизда осойишта кунлар бўлмайди. Кўпинча оилавий можароларга аралашишга тўғри келади.

Сўнгги пайтда очилган ишлар, бир йил ичида участка инспекторининг эсида қолган воқеалар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдим. Тунда жиноятчи изига тушиб, қувишлар ҳам, ўқ узишлар ҳам бўлди. Жиноятчиларни қўлга олишда Баҳриддиновнинг зеҳни, фаҳм-фаросати ёрдам берди. Куни кечагина қаллоблар, таксичига талончилик мақсадида ҳужум қилган кишилар фош этилди, Халқ хўжалиги институтидаги диско клубидан музика аппаратларини ўғирлаганлар ҳам қўлга олинди.

— Ишимда сир нима қилсин,— деди Қаюм Баҳриддинов ЎзТАГ мухбирига. — Ҳамиша ўз постимда сергак тураман.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент давлат циркида

1988 йил 24 декабрдан 1989 йил 10 январгача— мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунларида

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИ

ЦИРКДА АРЧА

Байрамини ўтказадилар
Бош ролларда: ҚОРБОБО, ҚОРҚИЗ ВА БОШҚА ЭРТАК ҚАҲРАМОНЛАРИ.
ТОМОШАЛАР:
24 ДЕКАБРДАН 30 ДЕКАБРГАЧА — соат 10.00, 12.00, 14.30, 17.00, 19.30 да;
31 ДЕКАБРДА — соат 10.00, 12.00, 14.30, 17.00 да;
1989 йил 1 январидан 10 январигача — соат 17.00, 19.30 да бошланади.
Билетлар олдиндан — 15 ноябрдан бошлаб цирк кассаларида, соат 10.00 дан 20.00 гача сотилади.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Қишлоқ жойларда яшовчи томошабинлардан буюртмалар навбатсиз қабул қилинади.
Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, 44-28-04, 44-35-84.

Кечангиз қизиқарли ўтади

Кечамиз қизиқарли ва мазмунли ўтсин, ўткир сюжетли детективлар, кулгили кинокомедиялар, лирик ва мусиқий фильмларни, ижтимоий-сиёсий мавзулардаги кинокартиналарни мириқиб томоша қилайлик десангиз, марҳамат — буларнинг ҳаммасини бизнинг видеотекамиздан прокатга олишингиз мумкин.

700 НОМДАГИ КИНО АСАРЛАРИДАН ИСТАГАНИНГИЗНИ ТАНЛАБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН!

Видеотека репертуари ҳар ойда 30 та янги фильм билан бойиб боради. Улар орасида шаҳар экранларига фақат 2-3 ойдан кейин чиқадиган анча-мунча кино асарлари бор.

ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ИДОРАСИ

Адрес: Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 22-уй (метронинг «Ленин номидаги майдон» станцияси) Телефон: 33-55-14.

Марка йиғувчилар диққатига!

Аҳолидан СССР ва чет элларда чиқарилган почта маркалари ва блокларини қабул қилиб олувчи ҳамда кейинроқ уларни яна савдога чиқарувчи

КОМИССИОН МАГАЗИН
ЯНА ҚАЙТАДАН ИШЛАЙ БОШЛАДИ

Иш вақти — соат 10 дан 19.00 гача, танаффус — соат 14 дан 15.00 гач.

Дам олиш кунлари — душанба, сешанба.

Магазингача қуйидаги транспорт билан борилади: метронинг «М. Горький» станцияси; 6, 13, 22-трамвайлар; 17, 18-троллейбуслар; 17 э , 24, 71, 83, 101-автобусларнинг «Партия мактаби» бекати). Справкалар учун телефон 67-55-51.

ШАҲАР «СОЮЗПЕЧАТЬ» АГЕНТЛИГИ.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

„ЭЛЕКТРОНИКА"

ТОШКЕНТ «ЭЛЕКТРОНИКА» ФИРМА МАГАЗИН-САЛОНИ КОМПЬЮТЕР ТЕХНИКАСИ БЎЙИЧА СИРТҚИ ХАРИДОРЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИНИ ЎТКАЗАДИ.

«СОГДИАНА» КОНСТРУКТОР-КОМПЬЮТЕРИ ВА БК-0010 РЎЗҒОР КОМПЬЮТЕРИ ЭГАЛАРИДАН ҚУЙИДАГИ САВОЛЛАРГА ЖАВОБ БЕРИШЛАРИНИ СЎРАЙМИЗ:

1. Компьютерлар билан ишлаганда Сиз уларнинг қандай нуқсонларига дуч келдингиз?

____

2. Компьютернинг қайси узеллари ва уларни қай тарзда яхшилашни тавсия этасиз?

____

3. Программавий таъминот бўйича сизларнинг таклифларингиз?

СИЗЛАРГА ЕТКАЗИЛГАН АХБОРОТЛАР УЧУН ОЛДИНДАН МИННАТДОРЧИЛИК БИЛДИРАМИЗ.

Бизнинг адресимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-уй.

ТОШКЕНТДАГИ 3-УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ
3-йирик панелли уйсозлик заводининг директори ва бош инженери
ВАЗИФАЛАРИГА КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ҳужжатлар конкурсга 1988 йил 25 ноябргача, комбинат кадрлар бўлимида қабул қилинади.

Справкалар учун телефон: 41-37-72 (соат 10.00 дан 18.00 гача).

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

1-МОНТАЖ-ТЕХНОЛОГИЯ УЧАСТКАСИГА

ЭҲМ инженерлари ва техниклари; АСУ инженерлари; электр ва радио алоқа бошқариш системаларининг инженерлари ва техниклари.

ИШ ЖОЙЛАРГА ҚАТНАШ БИЛАН БОҒЛАНГАН

Информациялар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: ишга жойлаштириш маркази, Космонавтлар проспекти, 6-уй, Чилонзор бўлими — Чилонзор массиви, 2-квартал, 3-уй.

Кино

10 НОЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР

Санъат саройи — «МАЮРИ» (18.30, 20.45); «ҚИЗИЛ ҚУМЛАР» (17, 19.30).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «ИМПЕРИЯ ҲИМОЯСИ» (жуфт соатларда);
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КИЧИК ВЕРА» (18.30, 21.00).
Нукус—«КИЧИК ВЕРА» (18.30, 20.45).
Москва —«ЁТОҚ ДЕРАЗАСИ» (17, 18, 20.40).
Ватан — «КИЧИК ВЕРА» (18.30, 20.45).
Восток — «МАЮРИ» (18.30, 21.00); «КАККУ ҚУШ УЯСИ УЗРА ПАРВОЗ» (18, 21.00).

ТОШКЕНТ оқшоми

Узбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р—15832. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 9236. Тиражи — 108.220. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10